

Leo Trotskij

Den kinesiska frågan efter sjätte kongressen

4 oktober 1928 (Alma Ata)

De lärdomar och problem som inryms i den kinesiska revolutionens strategi och taktik utgör för närvarande de främsta lärdomarna för det internationella proletariatet. De erfarenheter som vi skaffade oss under 1917 har ändrats, vanställts och förfalskats till oigenkännlighet av de epigoner som fördes till makten på vågorna efter nederlagen för världens arbetarklass. Hädanefter måste man leta efter 1917 års revolution under de berg av föroreningar som de begravts under. Revolutionen har bekräftat bolsjevismens politik genom att tillgripa det absurda metod. Kommunistiska internationalens strategi i Kina var ett gigantiskt spel där ”förlorarna vinner allt”. Den unga generationen revolutionärer måste undervisas i bolsjevismens alfabet genom att ställa den kinesiska antitesen mot erfarenheterna som vanns i oktober.

Kina självt är av världsomfattande betydelse. Men det som händer i detta land avgör inte enbart dess eget öde, utan Kommunistiska internationalens öde i ordets fulla betydelse. Den sjätte kongressen har inte bara underlåtit att utarbeta en korrekt balansräkning eller skapa klarhet, utan har tvärtom helgat de begångna felen och kompletterat dem med en ny förvirring som kan skapa en hopplös situation för det kinesiska kommunistpartiet för en hel rad år framåt. De byråkratiska bannlysningsblixterna kommer givetvis inte att lyckas tysta oss när den internationella revolutionens öde står på spel. Det är just de som har bannlyst oss som är de direkt ansvariga för de genomlidna nederlagen; det är därför de är rädda för att ljus ska spridas över frågan.

Under de senaste fem åren har inget annat parti lidit så grymt av Kommunistiska internationalens opportunistiska ledning som det kinesiska kommunistpartiet. Kina är ett perfekt exempel (och det är just därför som det ledde till en katastrof) på hur man tillämpar en mensjevikisk politik under en revolutionär epok. Dessutom har mensjevismen haft ett monopol till sitt förfogande, ty den skyddades mot bolsjevikisk kritik av Kommunistiska internationalens auktoritet och av sovjetmaktens materiella apparat. Denna kombination av omständigheter är unik i sitt slag. Detta ledde till att en av de största revolutionerna, när det gäller möjligheter, fullständigt beslagtogs av den kinesiska borgarklassen; den kom att stärka den senare, vilket enligt alla uppgifter vi har tillgängliga, borgarklassen inte hade någon anledning att räkna med.

De opportunistiska misstagen har fortfarande inte rättats till. Hela diskussionen under kongressen, Bucharins och Kuusinens rapporter, de kinesiska kommunisternas tal – allt tyder på att den linje som ledarskapet förde i den kinesiska politiken inte bara var felaktig, utan att den fortfarande är felaktig. När man övergick från den opportunistiska som man öppet praktiserade i form av samarbete (1924-27) så genomförde man en tvär vändning i slutet av 1927 genom att ta sin tillflykt till äventyrligheter. Efter Kanton-upproret förkastade man kuppmakeri (putschism) och övergick till den tredje fasen, den sterilaste av dem alla, där man försökte kombinera de gamla opportunistiska antagandena med en rent formell, verkninglös radikalism, som under en viss period i Ryssland bar namnen ”ultimatism” och ”otzovism”, vilket utgör den värsta sortens ultravänsterism.

Ingen kinesisk kommunist kan längre ta ett enda steg framåt utan att först korrekt ha värderat den opportunistiska ledning som ledde fram till undergång i de tre stadierna (Shanghai, Wuhan, Kanton) och utan att helt ha förstått den enorma förändring som dessa tre nederlag innebar för Kinas sociala och politiska, interna och internationella ställning.

Kongressdiskussionerna visade vilka grova och farliga illusioner som fortfarande lever kvar i de kinesiska kommunistledarnas föreställningsvärld. Samtidigt som han försvarade Kantonupproret hänvisade en av de kinesiska delegaterna triumfatoriskt till det faktum att medlemsantalet inte minskade utan ökade efter man hade lidit nederlag i staden. Till och med här, tusentals kilometer från skådeplatsen för de revolutionära händelserna, förefaller det otroligt att en sådan fullkomligt orimlig information kunde framläggas inför en världskongress utan att omedelbart mötas av upprörda motargument. Tack vare de observationer som en annan talare hade gjort under en annan punkt har vi emellertid fått veta att samtidigt som KKP [Kinas Kommunistiska Parti] har värvat (under hur lång tid?) tiotusentals nya medlemmar bland bönderna har den å andra sidan förlorat majoriteten av sina arbetare. Det är denna hotfulla process, som otvetydigt kännetecknar en viss *nedgångsfas* för partiet, som de kinesiska kommunisterna vid kongressen beskriver som ett tecken på tillväxt och framgång. När revolutionen besegras i städerna och arbetar- och bonderörelsens viktigaste centra, då kommer det alltid, särskilt i ett så stort land som Kina, finnas nya områden, nya just därför att de är underutvecklade, som innehåller ännu inte utmattade revolutionära styrkor. I den avlägsna periferin kommer början av den revolutionära vågen att fortsätta att öka under en lång tid.

Utan några direkta uppgifter om situationen i kinesiska muslimska regionerna i sydväst är det svårt att med noggrannhet tala om möjligheten av att en revolutionär jäsning kommer att påbörjas där under den kommande tiden. Men Kinas hela historia gör att en sådan utveckling är möjlig. Det är ganska tydligt att denna rörelse endast blir ett senkommet eko av striderna i Shanghai, Hankou och Kanton. Efter det avgörande nederlag som revolutionen lidit i städerna kan partiet under en viss tid fortfarande dra till sig tiotusentals nya medlemmar från de uppvaknande bönderna. Detta faktum är viktigt som ett förebud till de stora möjligheterna i framtiden. Men under den aktuella perioden är det enbart en variant på KKP:s avveckling och upplösning, ty, när det förlorar sin proletära kärna upphör det att stå i samklang med sitt historiska mål.

En epok med revolutionär tillbakagång är till sitt innersta väsen fylld av faror för ett revolutionärt parti. 1852 sade Engels att ett parti som låter en revolutionär situation glida sig ur händerna, eller som har lidit ett avgörande nederlag i den, oundvikligen försvinner från scenen under en viss tid. Den kontrarevolutionära epoken slår ännu grymmare mot ett revolutionärt parti om revolutionen inte krossas på grund av ogynnsamma styrkeförhållanden, utan på grund av uppenbara och obestridda misstag från ledningens sida, vilket var exakt vad som var fallet i Kina. Lägga till allt detta den korta tid som det kinesiska kommunistpartiet funnits, frånvaron av härdade kadrer och fasta traditioner; lägga slutligen till de ändringar som så lättsinnigt gjordes i ledningen som, precis som i alla andra fall, gjordes ansvariga och fick plikta för Kommunistiska internationalens misstag. Sammantaget skapar allt detta formligen ödesdigra förhållanden för KKP – under den kontrarevolutionära epok, vars varaktighet inte går att avgöra på förhand.

Endast genom att klart och modigt ställa dagens och gårdagens grundläggande frågor kan man förhindra att KKP drabbas av det öde som Engels talade om, med andra ord, likvidering, ur politisk synvinkel, för en viss period.

Vi har undersökt den kinesiska revolutionens klassdynamik i ett speciellt kapitel i den kritik som vi riktade mot de grundläggande teserna i utkastet till Kommunistiska internationalens program.¹ Idag ser vi ingen anledning att lägga till något i detta kapitel, eller vad det anbelangar, att göra några ändringar i det. Vi kom där fram till slutsatsen att den vidare utveck-

¹ Trotskij syftar på kapitlet med rubriken ”Balansräkning över och perspektiv för den kinesiska revolutionen.” i [Tredje internationalen efter Lenin – Red anm](#)

lingen för den kinesiska revolutionen endast kan ske i form av det kinesiska proletariats kamp som drar med sig hundratals miljoner fattiga bönder i kampen om makten. Lösningen på de grundläggande borgerligt-demokratiska problemen i Kina beror helt och hållet på proletariatets diktatur. Att mot detta ställa proletariatets och böndernas demokratiska diktatur är att hänge sig själv åt ett reaktionärt försök att dra revolutionen tillbaka till stadier som redan har passerats genom koalitionen med Guomindang. Denna allmänna politiska diagnos innehåller den strategiska inriktningen för den kinesiska revolutionens kommande period, eller mer exakt, för framtidens tredje kinesiska revolution, och upphäver på intet sätt frågan om dagens och morgondagens taktiska problem.

1. Den permanenta revolutionen och Kanton-upproret

I november 1927 beslöt det kinesiska kommunistpartiets centralkommittés plenum att

De objektiva omständigheter som för tillfället existerar i Kina är sådana att varaktigheten av en direkt revolutionär situation kan mätas inte i veckor eller månader utan i långa år. Den kinesiska revolutionen har en bestående karaktär men å andra sidan har den inga stopp. Genom sin karaktär utgör den det som Marx kallade en permanent revolution.

Är detta rätt? Förnuftigt uppfattat är det så. Men man måste uppfatta det enligt Marx och inte enligt Lominadze. Bucharin, som förlöjligade den senare just därför att han använt denna formulering, var inte närmare Marx än författaren till det. Varje verklig revolution i ett kapitalistiskt samhälle, framförallt om den sker i ett stort land och då speciellt nu under den imperialistiska epoken, tenderar att omvandlas till en permanent revolution; men att inte stanna vid något av de stadier den når, att inte begränsa sig förrän hela samhället har förvandlats, förrän klasskillnaderna slutligen har försvunnit, följaktligen inte förrän varje möjlighet till nya revolutioner fullständigt och slutgiltigt har försvunnit. Det är just detta som utgör den marxistiska uppfattningen om den proletära revolutionen, vilken skiljer sig från den borgerliga revolutionen, som begränsas av sin nationella ram lika mycket som av sina specifika mål.

Den kinesiska revolutionen bär inom sig tendenser att bli permanent såtillvida att den innehåller möjligheten att proletariatet erövrar makten. Att tala om den permanenta revolutionen utan detta och utanför detta är som att försöka fylla danaidernas kär. ² Efter att ha gripit statsmakten och förvandlat denna till ett kampinstrument mot alla former av förtryck och exploatering, inne i landet så väl som utanför dess gränser, är det enbart proletariatet som kan garantera att revolutionen får en kontinuerlig karaktär, med andra ord leda den i uppbygget av ett fullständigt socialistiskt samhälle. En nödvändig förutsättning för detta är att konsekvent genomföra en politik som i god tid förbereder proletariatet för att erövrar makten. Nu har Lominadze gjort möjligheten till en permanent utveckling av revolutionen (under förutsättning att den kommunistiska politiken är korrekt) till en formalistisk formel som med ett slag och för alltid garanterar en revolutionär situation ”under många år”. Revolutionens permanenta karaktär blir sålunda en lag som placerar sig själv ovanför historien, oberoende av ledningens politik och de revolutionära händelsernas utveckling. Som alltid i sådana fall beslöt Lominadze & Co att förkunna sin metafysiska formel rörande revolutionens permanenta karaktär först sedan den politiska ledningen bestående av Stalin, Bucharin, Chen Duxiu och Tan Pinshan grundligt hade saboterat den revolutionära situationen.

Efter att ha säkerställt revolutionens kontinuitet för många år framåt härledde det kinesiska kommunistpartiets centralkommittés plenum, utan att tveka, ur denna formel omständigheter som var gynnsamma för upproret.

² *Danaiderna* (grek. Danaidai), i grekisk myt 50 döttrar till kung Danaos. När de tvangs gifta sig med sina kusiner, kung Aigyptos 50 söner, dödade alla utom Hypermnestra sina män på bröllopsnatten. Som straff måste de därför efter sin död försöka fylla ett kär utan botten med vatten. (enl. *Nationalencyklopedin*)

Inte nog med att styrkan i den revolutionära rörelsen hos Kinas arbetande massor ännu inte är uttömd, utan det är först nu som den börjar manifesteras i ett nytt uppsving för den revolutionära kampen. Allt detta förpliktigar det kinesiska kommunistpartiets centralkommittés plenum att erkänna att en omedelbart revolutionär situation existerar idag (november 1927) över hela Kina.

Kantonupproret härleddes från en liknande utvärdering av situationen med fullständig oundviklighet. Om en revolutionär situation verkligen hade existerat, så skulle nederlaget i Kanton bara ha varit en speciell händelse, och hursomhelst skulle inte upproret i staden ha förvandlats till ett äventyr. Till och med under de ogynnsamma förhållandena för resningen i Kanton självt eller dess omgivningar så skulle ledningen ha varit skyldig att göra allt som behövdes för att snabbt genomföra revolten och på detta sätt kunna skingra och försvaga fiendens styrkor och underlätta att upproret segrade i andra delar av landet.

Men man måste tillstå att den politiska situationen, inte efter ”många år” utan några få månader, hade avtagit tvärt och detta redan innan Kanton-upproret. He Long och Ye Tings kampanj utvecklades redan i en atmosfär av revolutionär nedgång, arbetarna övergav revolutionen, de centrifugala krafterna stärktes. Detta motsägs på intet sätt av att det fanns bonderörelser i flera provinser. Så är det alltid.

Låt de kinesiska kommunisterna nu fråga sig själva: Skulle de ha vågat besluta att genomföra Kanton-resningen i december om de hade förstått att revolutionens huvudstyrkor vid den aktuella tidpunkten var utmattade och att den stora nedgången hade inletts? Det står klart att om de vid tillfället i fråga hade insett detta radikala brott i situationen, så skulle de under inga omständigheter ha satt den beväpnade resningen i Kanton på dagordningen. Det enda sättet man kan förklara ledningens politik, att fastställa och fullfölja denna revolt, är att *den inte förstod innebörden* och konsekvenserna av nederlagen i Shanghai och Hubei. Det kan inte tolkas på annat sätt. Men bristen på förståelse kan likväl inte ursäktas av Kommunistiska internationalens ledning, eftersom oppositionen i god tid hade varnat för den nya situationen och de nya farorna. Och för detta anklagades den av idioter och baktalare för att ha en likvidatorisk anda.

Sjätte kongressens resolution bekräftar det faktum att de fruktlösa upproren i Hunan, i Hubei osv. utlöstes av ett otillräckligt motstånd mot ”kuppertade (putschistiska) stämningar”. Vad betyder ”kuppertade stämningar”? I överensstämmelse med Stalins och Bucharins anvisningar, bedömde de kinesiska kommunisterna att situationen i Kina var direkt revolutionär och att de delvisa revolterna hade alla chanser att spridas så mycket att de blev ett allmänt uppror. På detta sätt drogs dessa överraskningsanfall igång på grund av en felaktig värdering av de omständigheter som Kina befann sig i slutet av 1927, som ett resultat av de nederlag man lidit.

I Moskva kunde de pladdra om den ”direkt revolutionära situationen” och anklaga oppositionens medlemmar för att vara likvidatorer, samtidigt som de själva såg till att de hade ryggen fri inför framtiden (speciellt efter Kanton) genom att göra förbehåll för ämnet ”kuppmentalitet”. Men på skådeplatsen, i själva Kina, var varje hederlig revolutionär förpliktad att göra allt han kunde på sin kant för att påskynda upproret eftersom Kommunistiska internationalen hade förklarat att den allmänna situationen var gynnsam för ett uppror på nationell skala. Det är i denna fråga som falskhetens regim visar sin avsiktligt kriminella karaktär.

Samtidigt säger kongressresolutionen:

Kongressen anser att försöket att framställa upproret i Kanton som en kupp är fullkomligt oriktigt. Kongressen anser det helt felaktigt att försöka betrakta resningen i Kanton som ett uppror. Upproret i Kanton var det kinesiska proletariats hjältemodiga reträttstrid [?] som utkämpades under den kinesiska revolutionens just genomgångna period, och förblir trots ledningens svåra fel modell för revolutionens nya sovjetfas..

Här når förvirringen sin höjdpunkt. Det kantonesiska proletarietets hjältemod framläggs som bevis som en ridå för att dölja den dåliga ledningen, inte i Kanton (som resolutionen helt lämnar därhän.) utan i Moskva, som så sent dom igår inte talade om en ”reträttstrid” utan om att störta Guomindang-regeringen.

Varför brännmärks uppmaningen till resning som kuppmakeri *efter* erfarenheterna från Kanton? Eftersom det olämpliga i upproret bekräftades tack vare denna erfarenhet. Kommunistiska internationalens ledning behövde en ny lektion och ett exempel för att upptäcka det som syntes rätt klart redan utan detta. Men är inte dessa kompletterande praktiska lektioner för efterblivna alltför kostsamma för proletarietet.

Lominadze, ett av den revolutionära strategins underbarn, svor vid Sovjetunionens kommunistpartis femtonde kongress att Kanton-upproret var nödvändigt, rätt och välgörande, just för att det inledde en era av arbetarnas och böndernas direkta kamp för att erövra makten. Han fick medhåll. Vid sjätte kongressen erkände Lominadze att upproret inte hade inlett en triumfs era, utan avslutade en nederlagets era. Icke desto mindre anses upproret, precis som tidigare, vara nödvändigt, rätt och välgörande. Dess namn har helt enkelt ändrats: Av en sammandrabbning mellan de tillgängliga förtrupperna gjorde de en ”reträttstrid”. Allt annat förblir som förr. Försöket att klara sig undan oppositionens kritik genom att gömma sig bakom de kantonesiska arbetarnas hjältemod har lika stor vikt som exempelvis general Rennenkampfs försök att ta skydd bakom modet hos de ryska soldater som han dränkte genom sin strategi i de masuriska träskan.³ Utan att ha begått några misstag, är Kantons proletärer helt enkelt skyldiga till att ha allt för stort förtroende för sin ledning. Deras ledning var skyldig till att ha blint förtroende till för Kommunistiska internationalens ledning som kombinerade politisk blindhet med äventyrspolitisk anda.

Det är helt felaktigt att jämföra upproret i Kanton 1927 med det i Moskva 1905. Under hela året 1905 höjde sig det ryska proletarietet från en nivå till nästa och tilltvingade sig eftergifter från fienden, sådde upplösning i dess led och samlade allt större folkmassor kring sin förtrupp. Oktoberstrejken 1905 var en ofantlig seger som fick världshistorisk betydelse. Det ryska proletarietet hade sitt eget parti, som inte var underordnat någon borgerlig eller småborgerlig disciplin. Partiets självkänsla, orubblighet, offensiva kraft ökade från stadium till stadium. Det ryska proletarietet hade bildat sovjeter i dussintals städer, inte vid revoltens inledning utan under massornas strejkkamp. Genom dessa sovjeter kom partiet i kontakt med de stora massorna; det lade märke till deras revolutionära anda; det mobiliserade dem. Den tsaristiska regeringen, som såg att varje dag medförde en förändring av styrkeförhållandena till revolutionens fördel, övergick till motoffensiv och hindrade på så vis den revolutionära ledningen från att få den tid som behövdes för att fortsätta mobilisera sina styrkor.. Under dessa förhållanden kunde och borde ledningen ha riskerat allt för att genom handling kunna testa sinnesstämningarna i den sista avgörande faktorn: armén. Detta var meningen med upproret i december 1905.

I Kina gick utvecklingen åt rakt motsatt håll. Det kinesiska kommunistpartiets stalinistiska politik bestod av en rad kapitulationer inför borgarklassen som vande arbetarna vid att tålmodigt stödja Guomindangs ok. I mars 1926 kapitulerade partiet för Chiang Kai-shek; det stärkte hans ställning samtidigt som det försvagade sin egen; det misskrediterade marxismens fana; det förvandlade sig självt till ett hjälpinstrument för den borgerliga ledningen. Partiet kvävde landsbygdsrörelsen och arbetarnas strejker genom att tillämpa anvisningarna om de fyra klassernas block från Kommunistiska internationalens exekutivkommitté (EKKI). Partiet avstod från att organisera sovjeter för att inte störa de kinesiska generalernas eftertrupp. Så-

³ Masurien är ett område med många sjöar i nordöstra Polen. *Red anm*

lunda överlämnade partiet Shanghais arbetare bundna till händer och fötter till Chiang Kai-shek.

Efter att Shanghai hade krossats satte partiet, i överensstämmelse med Kommunistiska internationalens exekutivkommittés (EKKIs) anvisningar, allt sitt hopp till Vänsterguomindang, det s.k. ”centrumet för den agrara revolutionen”. Kommunisterna gick med i Wuhan-regeringen som undertryckte strejkkampen och böndernas uppror. På detta sätt förberedde de en ny och ännu grymmare förödelse bland de revolutionära massorna. Efter allt detta utfärdades en instruktion som var helt genomsyrad av en äventyrspolitisk anda med order om en omedelbar inriktning mot uppror. Det var detta som först ledde till He Long och Ye Tings äventyr och sedan till den ännu smärtsammare *kuppen* i Kanton.

Nej inget av detta påminner det minsta om upproret i december 1905.

Om en opportunist kallar händelserna i Kanton för ett äventyr är det för att det var ett *uppror*. Om en bolsjevik använder samma beteckning på dessa fakta är det för att det var ett *olägligt uppror*. Det är inte för inte som ett tyskt ordspråk säger att när två män säger samma sak så innebär det inte att det betyder samma sak. Funktionärer *som* Thälmann kan, vad gäller den kinesiska revolten, fortsätta att berätta om oppositionens ”avfall” för de tyska kommunisterna. Vi kommer att veta hur vi ska göra för att lära de tyska kommunisterna hur de ska vända ryggen åt sådana som Thälmann. I själva verket handlar utvärderingen av upproret i Kanton om de lärdomar som drogs vid den tredje kongressen, m.a.o. en lärdom där det tyska proletariats liv stod på spel.

I mars 1921 försökte det tyska kommunistpartiet dra igång ett uppror genom att basera sig på en aktiv minoritet av proletariatet gentemot passiviteten hos majoriteten, som var trött, misstrogen, avvaktande pga. tidigare nederlag. De som vid denna tidpunkt ledde upprorsförsöket försökte även gömma sig bakom det mod som arbetarna gav prov på under striderna i mars. Men tredje kongressen gratulerade dem inte för detta när den fördömde ledningens äventyrspolitik. Vilken blev vår dom vid den tiden för marshändelserna?

Kärnan i dessa [skrev vi] var att det unga kommunistpartiet, som hade skrämts upp av den uppenbara revolutionära nedgången inom arbetarrörelsen, gjorde ett desperat försök att utnyttja en aktion från en av proletariatets dynamiska avdelningar i syfte att ”elektrifiera” arbetarklassen och göra allt som var möjligt för att driva sakerna till sin spets, för att framkalla den avgörande striden. [*Pravda*, 25 december 1921. I L. Trotsky, ”Flood-Tide”, *The Five Years of the Communist International*, vol, 2 s 77-78, Monad Press utgåva]

Thälmann har inte förstått något av allt detta.

Från juli 1923 och framåt krävde vi, till Clara Zetkins, Warskis och andra gamlas, väldigt ärevärdiga men oförbätterliga socialdemokraters stora förvåning, att datum för upproret måste fastställas. När sedan Zetkin, i början av 1924, förkunnade att hon kunde tänka sig ett uppror med mycket ”större optimism” än under det föregående året, kunde vi bara rycka på axlarna.

Det är en elementär marxistisk sanning att det socialistiska proletariatet inte kan ha samma taktik i en revolutionär situation och i en ickerevolutionär situation. [Lenin, ”Den proletära revolutionen och renegaten Kautsky”, *Valda verk i 10 band*, bd 8, s. 228]

Idag erkänner alla detta ABC i ord, men hur långt ifrån är de inte fortfarande att tillämpa det i verkligheten!

Det handlar inte om att veta vad kommunisterna måste göra när massorna reser sig *av sig självt*. Det är en speciell fråga. När massorna reser sig måste kommunisterna vara med dem, organisera och instruera dem. Men frågan ställs på ett annat sätt: Vad gjorde ledningen och vad skulle den ha gjort under veckorna och månaderna som föregick Kanton-upproret? Ledningen var förpliktad att förklara för de revolutionära arbetarna att styrkeförhållandena

som en konsekvens av nederlag, på grund av en felaktig politik, hade svängt över helt till fördel för borgarklassen. Den stora massan av arbetare som hade utkämpat kolossala strider, skingrades av sammandrabbningarna, övergav slagfältet.

Det är absurt att tro att man kan marschera fram mot ett bondeuppror när de proletära massorna drar sig tillbaka. De måste gruppera sig igen, utkämpa försvarsstrider, undvika ett stort slag som uppenbarligen är hopplöst. Om massorna i Kanton, *trots* ett sådant klargörande och skolande arbete och *i strid* med detta, hade rest sig (vilket inte är troligt) hade kommunisterna varit tvungna att ställa sig i ledningen för dem. Men det var just det motsatta som skedde. Upproret hade kommenderats i förväg, avsiktligt och med berått mod, grundat på en felaktig bedömning av stämningarna. En av proletariatets avdelningar drogs in i en strid som uppenbarligen var hopplös och gjorde det enklare för fienden att tillintetgöra arbetarklassens förtrupp. Att inte säga detta öppet är att bedra de kinesiska arbetarna och förbereda för nya nederlag. Den sjätte kongressen sade det inte.

Innebär då allt detta att Kanton-upproret *endast var ett vågstycke*. och att man bara kan dra en slutsats, dvs. att ledningen var fullständigt inkompetent? Nej det är inte innebörden av vår kritik. Kanton-upproret visade att till och med efter enorma nederlag, med en uppenbar nedgång för revolutionen, till och med i det icke industrialiserade Kanton, med dess småborgerliga Sun Yat-sen-istiska traditioner, till och med då kunde proletariatet gå ut i revolt, kämpa tappert och erövra makten. Det är enormt viktiga fakta. De visar ånyo vilken tyngd proletariatet har i sig, hur stor politisk roll den så småningom kan spela, även om arbetarklassen är relativt fåtalig till antalet i ett underutvecklat land där majoriteten av befolkningen består av bönder och utspridda småborgare. Trots 1905 och 1917 kullkastar brackor som Kuusinen, Martynov och kompani fullständigt detta faktum, och lär oss att man inte kan drömma om proletariatets diktatur i det "agrara" Kina. Men för tillfället är det sådana som Martynov och Kuusinen som är den dagliga källan till inspiration för den Kommunistiska internationalen.

Kanton-upproret visade samtidigt att proletariatet i det avgörande ögonblicket inte ens i den småborgerliga Sun Yat-sen-ismens huvudstad kunde hitta en enda otvetydig *politisk allierad*, inte ens bland spillrorna efter Guomindang, efter vänstern eller ultravänstern. Det innebär att den livsviktiga uppgiften att upprätta en allians mellan arbetarna och fattigbönderna i Kina uteslutande och direkt ligger på det kommunistiska partiet. Fullbordandet av denna uppgift är en av förutsättningarna för den kommande tredje kinesiska revolutionens seger. Och en seger för den senare kommer att återge makten till proletariatets förtrupp, med stöd av förbundet mellan arbetarna och fattigbönderna.

* * *

Om det måste talas om "fanflykt", då är förrädarna mot hjältarna och offren för Kanton-upproret de som försöker göra sig kvitt lärdomarna från detta uppror för att kunna dölja ledningens brott. Den lärdom som man kan dra är följande:

1. Kanton-upproret visade att det i Kina bara är den proletära förtruppen som kan genomföra resningen och gripa makten. Efter erfarenheten av samarbetet mellan kommunistpartiet och Guomindang, så visade revolten att parollen om proletariatets och böndernas demokratiska diktatur helt saknar livskraft och är reaktionär, till skillnad från parollen om proletariatets diktatur som drar fattigbönderna bakom sig.
2. Kanton-upproret planerades och genomfördes i strid mot revolutionens utveckling, och det snabbar på och fördjupar revolutionens nedgång, och underlättar den borgerliga kontrarevolutionens tillintetgörande av de proletära styrkorna. Detta ger perioden mellan

revolutionerna en smärtsam, kronisk och bestående karaktär. Det största problemet nu är kommunistpartiets pånyttfödelse som organisation för proletariatets förtrupp.

Dessa två slutsatser är lika viktiga. Bara genom att tänka igenom dem samtidigt går det att bedöma situationen och fastställa perspektiven. Den sjätte kongressen gjorde varken det ena eller det andra. Genom att ta resolutionerna från Kommunistiska internationalens exekutivkommittés nionde plenum (februari 1928) som utgångspunkt (som försäkrade oss att den kinesiska revolutionen ”fortsätter”), gjorde kongressen en så allvarlig tabbe under sin flykt att den förkunnade att revolutionen nu hade gått in i sin förberedande fas. Men denna flykt kommer inte att hjälpa till ett dyft. Vi måste tala klart och uppriktigt, och fullt och fast, öppet och brutalt erkänna den brytning som har skett, anpassa taktiken till den och samtidigt slå in på en linje som leder proletariatets förtrupp genom upproret till sin ledande roll i framtidens sovjetiska Kina.

2. Den mellanrevolutionära perioden och de uppgifter som ställs under dess förlopp

Den bolsjevikiska politiken utmärks inte bara av sina revolutionära perspektiv, utan även av sin politiska realism. Dessa två aspekter av bolsjevismen är oskiljaktiga. Den viktigaste uppgiften är att veta hur man i tid känner igen en revolutionär situation och hur man utnyttjar den fullt ut. Men det är inte mindre viktigt att förstå när denna situation har upphört och ur politisk synvinkel har förvandlats till sin antites. Inget är mer fruktlöst och meningslöst än att visa sin knytnäve efter slaget. Men det är just där Bucharins specialitet ligger. Först bevisade han att Guomindang och sovjeterna är samma sak och att kommunisterna kan erövra makten genom Guomindang och därigenom kan undvika striden. Och när samma Guomindang, med Bucharins hjälp, krossade arbetarna började han visa sin knytnäve. I den mån han inte gjorde något annat än att göra tillägg till eller ”komplettera” Lenin, så överskred inte hans karikatyr-mässiga synpunkter vissa blygsamma gränser. I den mån han själv låtsas ge ledning, och därvid drar nytta av den totala bristen på kunskap i internationella frågor som utmärker Stalin, Rykov och Molotov, så sväller den lille Bucharin upp tills han blir en gigantiskt karikatyr av bolsjevismen. Hans strategi under nedgångens tidsperiod reduceras till att göra avslut och förvanska det som överlevde den avbrutna och besudlade revolutionära perioden.

Vi måste klart och tydligt inse att det för närvarande inte är en revolutionär situation i Kina. Den har snarare ersatts av en kontrarevolutionär situation som har övergått i en mellan-revolutionär period av obestämd varaktighet. Vänd med förakt ryggen åt de som säger att detta är pessimism och bristande tro. Ty att blunda inför fakta är den värsta formen av bristande tro.

I grund och botten är det fortfarande en revolutionär situation i Kina såtillvida att landets nationella och internationella motsättningar endast kan lösas på revolutionens väg. Men utifrån denna ståndpunkt finns det inte ett enda land i världen där det inte existerar en revolutionär situation som oundvikligen måste komma i dagen, med undantag för Sovjetunionen där den proletära diktaturens sovjetformfortfarande, trots fem år av opportunistiska återtåg, ger möjlighet för en pånyttfödelse av oktoberrevolutionen medelst reformistiska metoder.

I vissa länder ligger möjligheten att omvandla den möjliga revolutionen till en aktiv revolution närmare; i andra är den mer avlägsen. Det är desto svårare att på förhand sja om vilken turordningen kommer att bli, eftersom den inte enbart avgörs av hur hårda de internationella motsättningarna är, utan även hur de internationella faktorerna korsar varandra. Det är ganska rimligt att anta att revolutionen kommer att genomföras i Europa innan den äger rum i Amerika. Men de förutsägelser som säger att revolutionen kommer att bryta ut i Asien först

och sedan i Europa är redan av mer villkorlig karaktär. Det är möjligt, till och med troligt, men inte alls oundvikligt. Nya svårigheter och komplikationer, som Ruhr-ockupationen 1923, eller de hårdare kommersiella och industriella kriserna under tryck från Förenta staterna, kan under den närmaste framtiden ställa de europeiska staterna inför en direkt revolutionär situation, som var fallet i Tyskland 1923, i England 1926 och i Österrike 1927.

Det faktum att Kina för inte så länge sedan genomlevde en händelserik revolutionär fas för inte dagens och morgondagens revolution närmare utan fjärmar den tvärtom. Under perioden efter 1905 års revolution ägde det rum stora revolutionära oroligheter och statskupper i länderna i Öst (Persien, Turkiet, Kina). Men i själva Ryssland återuppstod revolutionen först tolv år senare, i samband med det imperialistiska kriget. Dessa tidsintervall är naturligtvis inte obligatoriska för Kina. Det allmänna tempot i utvecklingen av de internationella motsättningarna har nu ökat. Det är det enda som kan sägas. Men man måste ta hänsyn till och tänka på att revolutionen har stannat upp på obestämd tid i Kina självt. Och dessutom: konsekvenserna av revolutionens nederlag är ännu inte helt slut. Hos oss i Ryssland pågick nedgångsvågen under åren 1907-8, 1909 och delvis 1910, då arbetarklassen åter började vakna, till stor del beroende på återhämtningen i industrin. Det kinesiska kommunistpartiet står inför en inte mindre abrupt nedgång. Det måste veta hur man klamrar sig fast vid varje klippavsats, hårdnackat håller fast i varje stödpunkt för att inte ramla ner och krossas.

Det kinesiska proletariatet, till att börja med dess förtrupp, måste tillgodogöra sig de väldiga erfarenheterna från nederlagen och med hjälp av nya metoder få grepp om de nya förhållandena. Det måste samla sina splittrade led; det måste återuppväcka sina massorganisationer. Det måste med större klarhet och skärpa än tidigare fastställa hur man ska förhålla sig till de problem som landet står inför: nationell enighet och befrielse, revolutionär omvandling av jordbruket.

Å andra sidan måste den kinesiska borgarklassen förslösa det kapital den har vunnit genom sina segrar. De motsättningar som finns inom den, så väl som mellan den och världen utanför, måste återigen blottläggas och skärpas. En ny omgruppering av styrkorna måste få sin återverkan inom bondeklassen, och återuppväcka dess aktivitet. Det är just allt detta som kommer att medföra att den revolutionära situationen pånyttföds på ett högre historiskt plan.

... de som var tvungna att genomleva [sade Lenin den 23 februari 1918] de långa åren med revolutionära strider under perioden av revolutionärt uppsving och perioden då revolutionen gick tillbaka, när revolutionära upprop till massorna inte mötte någon respons från dessa, vet att revolutionen ändå alltid uppstod på nytt. [”Report at the Meeting of the All-Russian CEC”, *Collected Works*, vol 27. s 36]

Det tempo som den kinesiska revolutionen kommer att följa när den ”åter tar fart” beror inte enbart på objektiva förhållanden, utan även på Kommunistiska internationalens politik.

Kongressresolutionen cirklar diplomatiskt runt dessa centrala frågor, inför reservationer till höger och vänster för att kunna rädda sig själv, dvs. precis som advokaterna skapar den i förväg de bevekelsegrunder som ska göra det möjligt att underkänna eller överklaga ärendet.

Det är sant att resolutionen erkänner att ”parollen om massuppror förvandlas till en propagandistisk paroll och först nu med ... ett nytt revolutionärt uppblossande ånyo blir den direkta aktionens paroll”. Låt oss i förbigående påpeka att så sent som i februari i år kallades en sådan inställning trotskism. Utan tvekan måste vi inse att denna term betyder förmåga att ta hänsyn till fakta och deras konsekvenser snabbare än vad ledningen för Kommunistiska internationalen gör.

Men kongressresolutionen går inte utöver denna omvandling av det väpnade upproret till en propagandistisk paroll. Rapporterna säger inget mer i denna fråga. Vad kan man förvänta sig

under kommande period? Vad måste man förbereda sig på? Vilken linje måste man följa i det arbete som ska utföras? Inga perspektiv fastställs. För att förstå hur mycket man åter måste lära om igen från själv grunden av denna fråga, så låt oss åter kasta ett öga på gårdagen, på just den resolution från den kinesiska centralkommittén som är den mest slående yttringen av ”revolutionärt” lättsinne påspätt med opportunism.⁴

Det kinesiska kommunistpartiets centralkommittés plenum, som styrdes av vänstercentrismens underbarn, beslöt i november 1927, strax före Kantonupproret:

När det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté utvärderade den allmänna politiska situationen i Kina efter den kontrarevolutionära statskuppen i Hunan fastslog den redan i sina augustiteser att en stabilisering av borgarklassens militära reaktion i Kina var *helt omöjlig* på grundval av rådande sociala, ekonomiska och politiska förhållanden.

I denna märkliga tes som handlar om *stabiliseringen* gjorde man samma ingrepp som med den *revolutionära situationen*. Dessa två begrepp har givits vissa speciella innebörder, som ohjälpligt står i motsats till varandra. Om den revolutionära situationen är säkerställd under ”många år” oavsett vilka omständigheter som den ställs inför, då är det uppenbart att en stabilisering, oavsett vad som händer, är ”helt omöjlig”. Den ena kompletterar den andra i ett system av metafysiska principer. Bucharin och hans vänskaplige motståndare, Lominadze, förstår inte att i så fall är den *revolutionära situationen*, likaväl som dess motsats, *stabiliseringen*, inte enbart en förutsättning för klasskampen, utan även dess levande innehåll. Utanför denna kamp existerar varken den ena eller den andra.

Vi skrev vid ett tillfälle att stabilisering är ett ”mål” för klasskampen och inte en skådeplats som har skapats för den i förväg. Proletariatet vill utveckla och utnyttja en krissituation, borgarklassen vill få ett slut på den och övervinna den genom att stabilisera den. Stabilisering är kampens ”mål” för dessa grundläggande klasskrafter. Bucharin hänlog först åt denna definition; sedan introducerade han den skriftligt, som smuggelgods, i sin tryckta rapport till ett av Kominterns exekutivkommittés plena. Men genom att erkänna vår formel, som riktades speciellt mot hans skolastik, misslyckades Bucharin fullständigt med att förstå innebörden av vår definition. Beträffande de nyckfulla språng som Lominadze gör åt vänster, så är deras radie väldigt begränsad, ty det tappra underbarnet vågar inte slita av Bucharins tråd. Absolut stabilisering står givetvis helt i motsatsförhållande till en absolut revolutionär situation. Att förvandla dessa absoluta motsatser till varandra är ”absolut omöjligt”. Men om man stiger ner från dessa löjliga teoretiska höjder så visar det sig att det innan socialismens fullständiga och slutgiltiga seger är mycket möjligt att den relativa revolutionära situationen troligen mer än en gång kommer att omvandlas till relativ stabilitet (och vice versa). Med alla andra förhållanden lika är faran för att en revolutionär situation omvandlas till borgerlig stabilisering större ju mindre den proletära ledningen kan utnyttja situationen.

Chiang Kai-sheks-klickens ledarskap var överlägset Chen Duxius och Tan Pingshans. Men det var inte detta ledarskap som avgjorde: den utländska imperialismen vägledde Chiang Kai-shek genom hot, med löften och genom direkt assistans. Kommunistiska internationalen ledde Chen Duxiu. Två ledarskap i världsskala ställdes här emot varandra. Under kampens alla stadier framstod Kommunistiska internationalens ledarskap som fullständigt värdelöst och underlättade på detta sätt i allra högsta grad det imperialistiska ledarskapets uppgift. Under sådana förhållanden är omvandlingen av den revolutionära situationen till en borgerlig

⁴ Det behöver väl inte påpekas att Pravda inte har publicerat denna resolution som vi redan refererat ovan. Den återfinns endast i ”Material om den kinesiska frågan” (nr. 10, 1928, utgivet av det kinesiska Sun Yat-Sen-universitetet) och är mycket svåråtkomligt. Det är samma resolution som officiellt anklagas för ”trotskism”, trots att den i själva verket inte är något annat än stalinistisk-bucharinistisk opportunism ställd på huvudet. – L.T

stabilisering inte bara inte ”omöjlig”, utan fullständigt oundviklig. Än mer, den är genomförd och inom vissa gränser fullbordad.

Bucharin har tillkännagett en ny period av ”organisk” stabilisering för Europa. Han försäkrade att man i Europa under de kommande åren inte behövde förvänta sig någon förnyelse av händelserna i Wien eller i största allmänhet några revolutionära slutsatser. Varför? Man vet inte. Kampen för att erövra makten har helt och hållit åsidosatts av den kamp som ska föras mot kriget. Å andra sidan förnekas stabiliseringen i Kina precis som den femte kongressen förnekade den i Tyskland efter nederlaget för 1923 års revolution. Allt har sin gång och allt förändras, förutom de misstag som görs av Kommunistiska internationalens ledning.

Arbetarnas och böndernas nederlag i Kina motsvaras oundvikligen av att de härskande klasserna i Kina konsolideras politiskt; och det är just detta som är utgångspunkten för den ekonomiska stabiliseringen. Upprättandet av en viss ordning i den inhemska [varu]cirkulationen och i de utländska handelsförbindelserna, som följde efter pacificeringen eller undertryckandet av de regioner där det rådde inbördeskrig, för automatiskt med sig att den ekonomiska aktiviteten återuppstår. De livsnödvändiga behoven i ett totalt ödelagt och utmattat land måste i en eller annan grad skaffa sig spelrum. Handeln och industrin måste börja återetablera sig själva. Antalet anställda arbetare måste öka.

Det skulle vara oförnuftigt att blunda för att det föreligger vissa politiska förutsättningar för den vidare utvecklingen av landets produktivkrafter, och dessa antar naturligtvis formen av kapitalistiskt slaveri. Det räcker inte med bara politiska förutsättningar. Det behövs fortfarande en ekonomisk impuls förutan vilken ordningen endast kan ordnas upp relativt långsamt. Denna yttre chock kan man få genom inflöde av utländskt kapital. Amerika har redan tagit en genväg och distanserat Japan och Europa genom att formellt samtycka till att sluta ett ”jämligt avtal”. Den inhemska depressionen, och tillgängliga resurserna, gör det mer än troligt med en omfattande ekonomisk intervention i Kina från Förenta staternas sida, något som Guomindang troligen kommer att ”öppna” dörren på vid gavel för. Utan tvekan kommer de europeiska länderna, speciellt Tyskland, som kämpar mot den snabbt förvärrade krisen, att försöka rycka in på den kinesiska marknaden.

Med tanke på Kinas enorma ytor och dess talrika befolkning skulle t o m mindre framsteg vad gäller vägbyggen, t o m en något förbättrad transportsäkerhet, åtföljd av en viss reglering av börserna, automatiskt skapa en avsevärd ökning av omsättningen i handeln, och även leda till en återupplivning av industrin. De viktigaste industriländerna, bland dessa Förenta staterna som är långt ifrån att inneha sista platsen, är för tillfället upptagna med att finna avsättning för sina bilar och är därför intresserade av att alla sorters vägbyggen kommer igång.

För att stabilisera den kinesiska börserna och staka ut vägarna behövs ett stort utländskt lån. Möjligheten att bevilja ett sådant lån diskuteras och anses i den anglosaxiska pressen som ganska trolig. De talar om ett internationellt bankkonsortium som ska lösa in Kinas gamla skulder och bevilja nya krediter. Den välinformerade pressen kallar redan den framtida affären ”den viktigaste i världshistorien”.

Utän att vara närmare bekant med alla de dokument, som delvis rör operationer som sker bakom scenen, är det omöjligt att förutsäga i vilken utsträckning dessa högtflygande projekt kommer att genomföras. Men det kan inte finnas någon tvekan om att händelseutvecklingen under den närmaste framtiden kommer att följa denna riktning. Just nu publicerar pressen dussintals nyheter som vittnar om att den mycket relativa pacificeringen i Kina och dess än mer relativa enande redan har fått fart på de mest skilda delar av ekonomin. En bra skörd i nästan hela Kina ger samma resultat. Diagrammen över den inhemska varucirkulationen, över import och export, visar på klara tecken på uppgång.

Man ska naturligtvis inte upprepa de misstag som gjordes i går, bara tvärtom. Jag vet inte vilka rigida, oföränderliga – med ett ord, metafysiska – egenskaper man inte bör tillskriva en halvkolonial kapitalistisk stabilisering.. Det kommer att bli en väldigt bristfällig stabilisering, som är utsatt för världspolitikens alla vindar liksom de ännu inte avskaffade inhemska farorna. Icke desto mindre är denna mycket relativa borgerliga stabilisering något helt annat än en revolutionär situation. Naturligtvis är de grundläggande materiella klassförhållandena de samma. Men den aktuella periodens politiska styrkeförhållanden har förändrats avsevärt. Detta uttrycks även genom det faktum att kommunistpartiet nästan helt har drivits tillbaka till sin utgångspunkt. Det måste återta sitt politiska inflytande genom att nästan börja om från början.

Det man har vunnit är erfarenhet. Men även denna vinst kommer bara att bli positiv och inte negativ om man tillgodogör sig erfarenheterna på ett omdömesgillt sätt. Under tiden agerar borgarklassen med större självförtroende, med större sammanhållning. Den har övergått till offensiven. Den ger sig själv stora uppgifter för morgondagen. Proletariatet retirerar; det erbjuder långt ifrån alltid motstånd mot angreppen. Utan någon form av centraliserad ledning, kokar bondeklassen här och var över utan att ha någon reell chans att lyckas. Nu kommer världskapitalet till den kinesiska borgarklassens hjälp i det klara syftet att, med den senare som mellanhand, trycka ned Kinas arbetande massor ännu mer. Där har ni stabiliseringsprocessens mekanism. I övermorgon, när Bucharin kör huvudet i fakta, kommer han att förkunna att stabiliseringen hittills kanske kan ha ansetts vara ”tillfällig”, men att det nu är uppenbart att den är ”strukturell”.

Den ekonomiska återhämtningsprocessen kommer i sin tur att medföra att det mobiliseras av tio- och hundratusentals nya kinesiska arbetare, att deras led sluts, att deras specifika vikt i landets sociala liv ökar och därmed ökar även deras revolutionära självförtroende. Det är väl onödigt att påpeka att återupplivandet av den kinesiska handeln och industrin snart kommer att resa frågan om imperialismen. Men om Kinas kommunistiska parti, under inflytande av Bucharins och Lominadzets skolastik, skulle vända ryggen åt den process som verkligen sker i landet, då skulle den förlora en ekonomisk stödpunkt för arbetarrörelsens återhämtning.

Till en början kommer förstärkningen av proletariatets specifika vikt och självförtroende att göra sig påmind i en återfödelse av strejkkampen, i konsolideringen av fackföreningarna. Det är överflödigt att säga att på så sätt öppnar sig betydande möjligheter för det kinesiska kommunistpartiet. Ingen vet hur länge det måste förbli underjordiskt. I alla händelser är det nödvändigt att förstärka och förbättra de illegala organisationerna under den kommande perioden. Men denna uppgift kan inte fullföljas vid sidan av massornas liv och kamp. Ju tätare den illegala apparaten omges av arbetarklassens illegala och halvilegala organisationer och ju djupare den tränger in i dem, desto större möjligheter kommer den att ha att utvecklas. Det kinesiska kommunistpartiet får inte ha dogmatiska skygglappar för ögonen, och det måste noga känna av landets ekonomiska puls. Det måste vid rätt tidpunkt ställa sig i ledningen för strejker, ålägga sig uppgiften att återupprätta fackföreningarna och kampen för åtta timmars arbetsdag. Det är endast under dessa förhållanden som dess deltagande i landets politiska liv kan få en verklig grundval.

* * *

”Det kan inte ens bli tal om”, sade en av de kinesiska delegaterna vid kongressen, ”någon konsolidering av Guomindangs makt.” (*Pravda*, 28 augusti 1928). Detta är fel. Det kan definitivt bli ”tal” om en viss, t o m en ganska omfattande, konsolidering av Guomindangs makt under en viss period, t o m en ganska lång period.

Med en lätthet som den aldrig hade förväntat sig har den kinesiska borgarklassen, för en överskådlig period, vunnit avgörande segrar över arbetarna och bönderna. Det nyuppväckta klassmedvetenhet som detta ledde till gjorde sig klarast påmint vid den ekonomiska konferens som hölls i slutet på juni i Shanghai, och, så att säga, representerade den kinesiska borgarklassens ekonomiska förparlament. Det visade att den ville skörda frukterna av sin seger. Tvärs över gatan står militaristerna och imperialisterna med vars hjälp den besegrade massorna. Borgarklassen vill ha tullautonomi, stötestenen för ekonomiskt oberoende, för största möjliga enande av Kina; avskaffande av inrikestullar som ställer till oreda för marknaden; undanröja de militära myndigheternas godtycklighet som konfiskerar varor på järnvägen och inkräktar på privat egendom; och slutligen skära ner på krigsmakten som idag innebär en allt för tung börda på landets ekonomi. Till detta hör även införandet av en gemensam valuta och upprättandet av ordning i administrationen. Borgarklassen har formulerat alla sina krav i sitt ekonomiska förparlament. Formellt har Guomindang noterat detta, men eftersom det är fullständigt splittrat mellan regionala militära klickar, utgör det för tillfället ett hinder för att genomföra dessa åtgärder.

De utländska imperialisterna utgör ett ännu starkare hot. Borgarklassen anser, och inte utan orsak, att den skulle kunna utnyttja motsättningarna mellan imperialisterna på ett mer framgångsrikt sätt och uppnå en mer fördelaktig kompromiss med dem, om den lyckades tvinga Guomindangs militära klickar att underordna sig den borgerliga statens centraliserade apparat. Det är vad borgarklassen och de demokratiska småborgarnas ”progressivaste” element nu riktar in sig på. Det är härur som tanken på en nationalförsamling för att kröna de segrar som vunnits har fötts, som ett sätt att tygla militaristerna och som den kinesiska borgarklassens auktoriserade statliga representant för att göra affärer med det utländska kapitalet. Det ekonomiska pånyttfödelse som redan är synlig kan inte annat än ge borgarklassen råg i ryggen och få den att med speciell fientlighet betrakta allt som ställer till problem för varucirkulationen och skapar oreda i den nationella marknaden. Det första stadiet av den ekonomiska stabiliseringen kommer definitivt att öka chanserna till framgång för den kinesiska parlamentarismen och kommer därigenom att kräva att det kinesiska kommunistpartiet även i denna fråga och i rättan tid tar ett lämpligt politiskt initiativ.

Efter den kinesiska borgarklassens seger över arbetarna och bönderna kan det endast bli fråga om en genomkontrollerad församling, kanske helt enkelt genom att ge formell representation till de handels- och industriföreningar som låg till grund för den ekonomiska konferensen som samlades i Shanghai. Den småborgerliga demokratin, som ofrånkomligen kommer att börja röra på sig då den ser att revolutionen är på nedgång, kommer att formulera mer ”demokratiska” paroller. På detta sätt kommer den att försöka etablera kontakt med de högre skikten bland folkmassorna i städerna och på landsbygden.

Kinas ”konstitutionella” utveckling är, åtminstone under det kommande stadiet, intimt förknippad med Guomindangs interna utveckling i vars hand statsmakten på alla sätt för tillfället är koncentrerad. Så långt man kan förstå beslöt Guomindangs senaste plenum i augusti att den 1 januari 1929 sammankalla den partikongress som ajournerats under så lång tid på grund av centrums rädsla över att förlora makten (som vi ser är Kinas ”säregenhet” inte så säregen). Kongressens dagordning innefattar problemet med den kinesiska konstitutionen. Det är sant att vissa interna eller externa händelser kan medföra att inte bara Guomindangs kongress i januari, utan även den kinesiska borgarklassens hela konstitutionella stabiliserings-epok faller samman. Detta utgör alltid en möjlighet. Men om inte nya faktorer tillstöter kommer frågan om den statliga regimen i Kina, de konstitutionella problemen, att stå i centrum för den allmänna uppmärksamheten under den kommande perioden.

Vilken hållning kommer kommunistpartiet att inta? Vad kommer det att ställa upp mot Guomindangs förslag till konstitution? I och med att kommunistpartiet planerar att – så snart

som det sker en nytt uppsving – skapa sovjeter i framtiden, kan det därmed säga att det är likgiltigt om det *fram tills dess* finns en nationalförsamling i Kina eller ej, och att det kvittar om den censureras eller omfattar hela folket? En sådan hållning skulle vara ytlig, tom och passiv.

Det kommunistiska partiet kan och bör formulera parollen om en konstituerande församling med fullständiga maktbefogenheter, vald genom allmänna, lika, direkta och hemliga val.

Under agitationen för denna paroll kommer det naturligtvis att bli nödvändigt att förklara för massorna att det är tveksamt om en sådan församling kommer att kunna sammankallas och att den även om den skulle bli det, vore maktlös så länge den materiella makten förblir i händerna på Guomindangs generaler. Ur detta härrör möjligheten att på ett nytt sätt föra fram parollen om arbetarnas och böndernas beväpning. Tillsammans med ekonomins återhämtning kommer en pånyttfödelse av den politiska aktiviteten att än en gång ställa jordbruksfrågan i förgrunden. Men under en viss period kan frågan ställas på parlamentarisk nivå, dvs borgarklassen och främst de småborgerliga demokraternas försöker ”lösa” frågan med hjälp av nya lagar. Kommunistpartiet kan naturligtvis inte inrätta sig efter den borgerliga lagligheten, det vill säga kapitulera inför den borgerliga egendomen. Det kan och bör ha sitt eget färdiga och omfattande utkast till en lösning av jordbruksfrågan på grundval av konfiskering av jordegendomar över en viss storlek, vilken varierar mellan olika provinser. Det kommunistiska utkastet till en jordlag bör i grund och botten vara samma som den framtida jordbruksrevolutionen. Men kommunistpartiet kan och bör även införa sin egen formel i kampen för nationalförsamlingen och i själva församlingen om denna någonsin skulle sammankallas.

Parollen om en nationell (eller konstituerande) församling är således intimt sammanlänkad med parollerna om åttatimmarsdag, konfiskering av jorden och Kinas fullständiga nationella oberoende. Det är just dessa paroller som uttrycker det demokratiska stadiet i den kinesiska revolutionens utveckling. På den internationella politikens område måste kommunistpartiet kräva en allians med Sovjetunionen. Genom att på ett klokt sätt kombinera dessa paroller, genom att föra fram dem i rätt tid, så kan kommunistpartiet komma ur sin underjordiska existens, upprätta ett block med massorna, vinna deras förtroende och på detta vis påskynda ankomsten för perioden med skapandet av sovjeter och en direkt kamp om makten.

Klart avgränsade historiska uppgifter härleds från revolutionens demokratiska stadium. Men i sig själv avgör ännu så länge den demokratiska karaktären på dessa uppgifter inte alls vilka klasser, och i vilken kombination, som kommer att lösa dessa problem. I grund och botten har alla de stora borgerliga revolutionerna löst problem av liknande typ, men de gjorde det genom en annan klassmekanism. Genom att kommunistpartiet under perioden mellan revolutionerna kämpar för demokratiska rättigheter i Kina, så kommer det att återsamla sina styrkor, och kommer att kontrollera sig självt, sina paroller och sina metoder för handling. Om det i detta sammanhang skulle lyckas övergå till en parlamentarisk period (vilket är möjligt, till och med troligt, men långt ifrån oundvikligt) så kommer detta att göra det möjligt för de proletära förtrupperna att noggrant studera sina fiender och motståndare genom att undersöka dem genom parlamentets prisma. Under loppet av de förparlamentariska och parlamentariska perioderna kommer denna förtrupp att tvingas föra en orubblig kamp för att vinna inflytande över bönderna, för att leda bondeklassen ur direkt politisk synvinkel. Även om den nationella församlingen skulle förverkligas på ett ärkedemokratiskt sätt, så måste de grundläggande problemen likväl lösas med våld. Genom den parlamentariska perioden skulle det kinesiska kommunistpartiet komma fram till en direkt och omedelbar kamp om makten, men genom att skaffa sig en mognare historisk grundval, dvs säkrare förutsättningar för seger.

Vi har sagt att existensen av ett parlamentariskt stadium var troligt, men inte oundvikligt. Ett nytt sönderfall av landet, så väl som yttre orsaker, kan förhindra att det förverkligas; i alla händelser kan det, i första fallet, växa fram en rörelse för parlament i olika regioner. Men detta förändrar inte betydelsen av att kämpa för en demokratiskt sammankallad national-

församling som i sig själv kan slå in en kil mellan de ägande klassernas olika grupperingar och bredda ramen för proletariats aktiviteter.

Vi vet på förhand att alla de ”ledare” som predikade fyr-klass-block, medlingskommissioner istället för strejker, som gav telegrafiska order att landsbygdsrörelsen inte borde utvidgas, som gav rådet att man inte skulle terrorisera borgarklassen, som förbjöd skapandet av sovjeter, som underordnade kommunistpartiet under Guomindang, som hälsade Wang Jingwei som ledare för den agrara revolutionen – att alla dessa opportunister, som är skyldiga till revolutionens nederlag nu kommer att försöka överträffa vänstern och anklaga oss för ”konstitutionella illusioner” och en ”socialdemokratisk avvikelser”. Vi anser det vara nödvändigt att varna kommunisterna och de medvetna kinesiska arbetarna i tid mot den ihåliga, falska radikalismen hos Chiang Kai-sheks gunstlingar från igår. Det går inte att göra sig av med en historisk process med hjälp av falska citat, förvirring, milslånga resolutioner eller överhuvudtaget alla möjliga sorters byråkratiska trick och ordlekar som försöker undvika fakta och klasser. Händelsutvecklingen kommer att tillhandahålla testet. För dem som tycker att historiens prov inte räcker till har bara att vänta på framtiden. Men låt dem bara inte glömma att denna bekräftelse inte desto mindre verkställs på den proletära förtruppens benknotor.

3. Sovjeterna och den konstituerande församlingen

Vi hoppas att vi inte behöver ställa den allmänna frågan om den formella, dvs. borgerliga demokratin. Vår inställning till den har inget gemensamt med det sterila anarkistiska förnekandet. Ur formell ståndpunkt härleds demokratis paroller och normer på olika sätt för olika länder vid ett väldefinierat stadium i det borgerliga samhällets utveckling. De demokratiska parollerna innehåller under en viss period inte bara illusioner, inte bara bedrägeri, utan även en pådrivande historisk kraft.

Naturligtvis bör vi använda den och då kommer vi att ställa frågan så här: så länge arbetarklassens kamp för hela makten inte står på dagordningen, måste vi obetingat utnyttja den borgerliga demokratis former. [Lenin, ”Tal vid 2:a allryska fackföreningskongressen”, 20 januari 1919, *Valda verk i 10 band*, bd 8, s. 311]

Ur *politisk* synpunkt är frågan om den formella demokratin för oss inte enbart frågan om vilken inställning man ska iakttä gentemot de småborgerliga massorna, utan även gentemot arbetarmassorna i så måtto som de senare ännu inte har fått ett revolutionärt klassmedvetande. Under de förhållanden då revolutionen gick framåt, under proletariats offensiv, så visade sig de lägre småborgerliga skiktens frambrytning i det politiska livet i Kina genom agrara uppror, genom konflikter med regeringstrupperna, genom alls slags strejker, genom undanröjandet av lägre administratörer. För tillfället håller den sortens rörelser på att försvagas. Guomindangs triumfatoriska militärer dominerar samhället. Varje dag av stabilisering kommer att leda till allt fler sammanstötningar mellan denna militarism och byråkratin å ena sidan och å den andra sidan inte endast de medvetna arbetarna, utan även de småborgerliga massorna som utgör huvuddelen av befolkningen på landsbygden och städerna, och t.o.m. inom vissa gränser storbourgeoisien. Innan dessa sammandrabbningar utvecklas så långt att de blir till en öppen revolutionär kamp så kommer de av allt att döma genomgå ett ”konstitutionellt” stadium.

Konflikterna mellan borgarklassen och dess egna militära klickar kommer oundvikligen att dra in de småborgerliga massornas övre skikt, genom förmedling av ”Tredje partiet”⁵ eller på

⁵ Det s k Tredje partiet grundades av Deng Yanda, som i augusti 1927 hade tagit sin tillflykt till Moskva. Stalin hade först hoppats vinna Deng för fortsatt samarbete med KKP, men den 1 november 1927 publicerade Deng ett manifest där han uppmanade till bildandet av ett Tredje parti som skulle opponera sig mot både Guomindang och KKP. Partiet bildades formellt i augusti 1930 under det officiella namnet Guomindangs provisoriska aktionskommitté. Deng avrättades 1931 av Guomindang. 1947 döptes partiet om till Kinesiska bonde- och arbetarpartiet och deltog i den koalitionsregering som Mao & Co upprättade 1949.

andra sätt. Sett utifrån ekonomiska och kulturella utgångspunkter är de småborgerliga massorna väldigt klena. Deras politiska styrka ligger i deras antal. Därför vinner formella demokratins paroller över, eller är i stånd att vinna över, inte enbart de småborgerliga massorna utan även arbetarmassornas breda lager, just därför att de för dem visar möjligheten, vilket är i grund en illusion, att motsätta sig generalernas, godsägarnas och kapitalisternas vilja. Den proletära förtruppen skolar massorna genom att använda denna erfarenhet och leda dem framåt.

Erfarenheterna från Ryssland visar, att med hjälp av en riktig politik kan proletariatet som organiseras i sovjeter under revolutionens utveckling dra med sig bondeklassen, slunga den mot den formella demokratins front som förkroppsligas av den konstituerande församlingen och få den att växla över på sovjetdemokratins räls. I alla händelser uppnåddes inte dessa resultat bara genom att ställa sovjeterna mot den konstituerande församlingen, utan genom att dra massorna till sovjeterna samtidigt som man bibehöll den formella demokratins paroller fram till själva maktövertagandet och till och med efter det.

Att städernas arbetarklass, soldaterna och bönderna i Ryssland i september-november 1917 till följd av en rad speciella förhållanden var sällsynt väl förberedda att anta sovjetsystemet och att fördriva det mest demokratiska borgerliga parlament, det är ett fullkomligt obestridligt och fullt konstaterat historiskt faktum. Men icke desto mindre bojkottade bolsjevikerna inte konstituerande församlingen, utan deltog i valen både före *och efter* proletariatets erövring av den politiska makten... det är bevisat att deltagandet i det borgerligt demokratiska parlamentet t o m några veckor före sovjetrepublikens seger, t o m *efter* denna seger, inte skadar det revolutionära proletariatet, utan tvärtom underlättar dess möjlighet att för de efterblivna massorna bevisa varför dylika parlament förtjänar att bli fördrivna, *gör det lättare* att jaga bort dem och *underlättar* att den borgerliga parlamentarismen blir ”politiskt förlegad”. [Lenin, ”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom”, april-maj 1920, *Valda verk i 10 band*, bd 9, s. 417]

När vi vidtog direkt praktiska åtgärder för att upplösa den konstituerande församlingen, så kommer jag ihåg att Lenin speciellt insisterade på att skicka ett eller två lettiska lätta infanteriregementen huvudsakligen bestående av lantarbetare till Petrograd.

”Petrogradgarnisonen består nästan uteslutande av bönder; kommer den inte att tveka inför den konstituerande församlingen?” På det viset formulerade Lenin sina tankar. Det var inte alls en fråga om politiska ”traditioner”; den ryska bondeklassen kunde faktiskt inte ha några verkliga traditioner om parlamentarisk demokrati. Frågans innersta natur ligger i det faktum att bondemassorna, som har väckts till historiskt liv, inte alls är böjda att på förhand ha förtroende för en ledning som kommer från städerna, även om den är proletär, speciellt under en ickerevolutionär period; denna massa söker en enkel politisk formel som *direkt* skulle uttrycka deras egna politiska styrka, det vill säga det större antalet. Det politiska uttrycket för majoritetens dominans är den formella demokratin.

Att hävda att de folkliga massorna aldrig kan och och under inga som helst förhållanden borde ”hoppa” över det ”konstitutionella” stadiet vore naturligtvis att visa ett absurt pedanteri i Stalins anda. I vissa länder varar den parlamentariska epoken många årtionden och till och med århundraden. I Ryssland förlängdes den under några år enbart genom den pseudokonstitutionella regimen och den konstituerande församlingens enda dag. Ur historisk synvinkel kan man mycket väl tänka sig situationer där till och med dessa få år och denna enda dag inte skulle existera.

Om den revolutionära politiken hade varit korrekt, om kommunistpartiet hade stått fullständigt oberoende från Guomindang, om sovjeterna hade upprättats under åren 1925-27, då kunde den revolutionära utvecklingen dessutom redan ha lett Kina fram till proletariatets diktatur genom att överskrida den demokratiska fasen. Men även i detta fall är det inte omöjligt att den konstituerande församlingens formel, som bondeklassen inte har prövat i de

mest kritiska ögonblicken, inte har testat och därför fortfarande har illusioner om, att denna formel skulle kunna bli böndernas och småborgarnas i städernas paroll mot proletariatet vid första allvarliga meningsskiljaktighet mellan bondeklassen och proletariatet, redan på morgonen efter segern. Det är helt oundvikligt med betydande konflikter mellan proletariatet och bondeklassen, t.o.m. under gynnsamma förhållanden för alliansen, vilket erfarenheterna av oktoberrevolutionen vittnar om. Vår största fördel låg i det faktum att majoriteten i den konstituerande församlingen, som hade vuxit fram under de dominerade partiernas kamp för att fortsätta kriget och mot böndernas konfiskering av jorden, grundligt hade komprometterat sig själv redan när konstituerande församlingen sammankallades, även i bondeklassens ögon.

* * *

Hur karaktäriserar kongressens resolution, som antogs efter uppläsningen av Bucharins rapport, den pågående processen i Kinas utveckling och de uppgifter som ska härledas ur denna period? Paragraf 54 i denna rapport säger:

Partiets nuvarande huvuduppgifter under perioden mellan två vågor av revolutionärt uppsving, är följande: att kämpa om massorna, d. v. s. att arbeta bland arbetarnas och böndernas massor, att återuppbygga deras organisationer, att utnyttja allt slags missnöje med godsägarna, bourgeoisin, generalerna och de utländska imperialisterna ...

Där har vi ett verkligen klassiskt exempel på tvetydighet på det sätt som antikens mest ryktbara orakler talade. Den aktuella perioden karaktäriseras som att vara ”mellan två vågor av revolutionärt uppsving”. Vi känner till denna formulering. Den femte kongressen använde den om Tyskland. En revolutionär situation utvecklas inte likformigt utan genom successiva vågor av ebb och flod. Denna formel har valts med avsikt så att man kan kunna tolka det som ett erkännande av att det existerar en revolutionär situation, där det helt enkelt råder ”lugn” före stormen. I varje fall kommer de även att kunna förklara detta genom att låtsas erkänna en hel period mellan två revolutioner. I båda fallen kommer de att kunna inleda den nya resolutionen med orden: ”som vi förutsåg” eller ”som vi spådde”.

Varje historisk prognos innehåller oundvikligen villkorliga inslag. Ju kortare period prognosen täcker, desto större är detta inslag. I allmänhet är det omöjligt att fastställa en prognos där proletariatets ledare inte längre, i framtiden, behöver analysera situationen. En prognos innebär inte en befallning utan snarare en orientering. Man kan och måste reservera sig i den mån den är villkorlig. I vissa situationer kan man ge ett antal olika varianter om framtiden, och begränsa dem med funderingar. Under turbulenta förhållanden kan man slutligen tills vidare helt avstå från prognoser och begränsa sig till att ge rådet: Vänta och se! Men allt detta måste göras klart, öppet, ärligt. Under loppet av de fem senaste åren har Kommunistiska internationalens prognoser dock inte bestått av direktiv utan snarare av falluckor för partiledningarna i de olika länderna. Huvudsyftet med dessa ”prognoser” är: att inge vördnad inför ledningens vishet, och om det gäller nederlag, att rädda dess ”prestige”, de svaga människornas allena rådande fetisch. Det är en metod för orakelmässiga tillkännagivanden och inte marxistiska analyser. Det förutsätter närvaron av ”syndabockar” där handlingen tilldrar sig. Det är ett demoraliserande system. De ultravänsteristiska misstag som den tyska ledningen gjorde 1923 var ett resultat av just detta förrädiska, tvetydiga sätt att formulera frågan i ämnet de ”två vågorna av revolutionärt uppsving”. Resolutionen från sjätte kongressen kan orsaka lika många motgångar.

Vi har känt till vågen under perioden före Shanghai och därefter den i Wuhan. Det har förekommit många fler ofullständiga och lokala vågor. De uppstod alla under det allmänna revolutionära uppsvinget 1925-27. Men detta historiska uppsving är avslutat. Det måste förstås och sägas klart och tydligt. Viktiga strategiska slutsatser måste dras ur det.

Resolutionen talar om behovet av att ”utnyttja allt slags missnöje med godsägarna, bourgeoisin, generalerna och de utländska imperialisterna”. Detta är oomtvistligt men det är alltför vagt. Utnyttja det hur? Om vi upptäcker att vi står mellan två vågor av kontinuerligt revolutionärt uppsving så kan varje uttryck av missnöje, hur obetydligt det än är, anses vara den berömda (enligt Zinovjev-Bucharin) ”inledningen på den andra vågen”. Då kommer propagandaparollen om det beväpnade upproret att omedelbart omvandlas till en handlingsparoll. Från detta kan en ”andra våg” av kuppmakeri växa. Partiet kommer att utnyttja massornas missnöje på ett helt annorlunda sätt, om det bedömer det med utgångspunkt från ett korrekt historiskt perspektiv. Men den sjätte kongressen besitter inte denna ”bagatell”, ett historiskt korrekt perspektiv, i någon fråga. Femte kongressen var ett misslyckande på grund av denna brist. På grund av detta kan hela Kommunistiska internationalen bryta sin nacke.

Efter att ännu en gång ha fördömt de statskuppmissiga tendenserna som den själv bereder marken för fortsätter kongressresolutionen:

Å andra sedan hemföll några kamrater till det opportunistiska felet att ställa parollen om nationalförsamling.

Resolutionen förklarar inte vad denna parolls opportunism består i. Bränt barn skyr elden.

Endast den kinesiska delegaten, Strachov, försökte i sitt avslutande tal om den kinesiska revolutionens lärdomar erbjuda en förklaring. Det här är vad han säger:

Från erfarenheterna av den kinesiska revolutionen kan vi se att när revolutionen i kolonierna [?] närmar sig det avgörande ögonblicket ställs frågan klart: Antingen jordägarnas och borgarklassens diktatur eller proletariats och bondeklassen.

När revolutionen (och då verkligen inte enbart i kolonierna) ”närmar sig det avgörande ögonblicket” är varje typ av aktion som görs på Guomindangs sätt, det vill säga all sorts klassarbetspolitik, naturligtvis ett brott som kan leda till ödesdigra konsekvenser: det enda man kan skapa av detta är en ägarnas diktatur eller arbetarnas diktatur. Men för att kunna segra över parlamentarismen som revolutionärer kan man, som vi redan har sett, inte ens vid sådana tillfällen ha något gemensamt med den sterila negationen av det. Strachov går emellertid ännu längre:

Där [i kolonierna] kan det inte existera någon borgerlig demokrati; endast den öppet verkande borgerliga diktaturen är möjlig. Där kan det inte finnas ... någon konstitutionell väg.

Detta är en dubbelt felaktig utvidgning av en korrekt tanke. Om den borgerliga demokratin oundvikligen omintetgörs under revolutionens ”avgörande ögonblick” (och detta inte enbart i kolonierna) så betyder inte detta på något sätt att den är omöjlig under perioderna mellan revolutioner. Men det Strachov och hela kongressen inte vill erkänna är att det ”avgörande ögonblick”, under vilket det var just kommunisterna som sysselsatte sig med de värsta demokratiska fantasierna inom Guomindang, redan har passerats. Före ett nytt ”avgörande ögonblick” måste man nu gå genom en lång period, under vilken man måste ta itu med de gamla frågorna på ett nytt sätt.

Att hävda att det inte kan förekomma några konstitutionella eller parlamentariska utvecklingsperioder i kolonierna är att avstå från att använda kampmetoder som är i allra högsta grad oundgängliga, och innebär framförallt att man gör det svårt att hitta en korrekt politisk inriktning genom att driva in partiet i en återvändsgränd.

Det är en sak (och helt rätt) att säga att det inte finns någon parlamentarisk väg till en fri, eller med andra ord socialistisk utveckling för Kina, precis som för alla andra stater i världen, . Men det är något helt annat (och fel) att hävda att det inte kan förekomma någon konstitutionell period eller stadium i Kinas eller koloniernas utveckling. Det fanns ett parlament i

Egypten som för tillfället är upplöst. Det kan återuppstå. Trots landets halvkoloniala situation finns det ett parlament i Irland. Detsamma gäller alla stater i Sydamerika, för att inte tala om Storbritanniens besittningar. Det existerar något som liknar ett ”parlament” i Indien. De kan också utvecklas senare: vad gäller dessa frågor är den brittiska borgarklassens ganska flexibel. Vad finns det för anledning att hävda att Kina, efter den nyligen krossade revolutionen, inte kommer att genomgå en parlamentarisk eller pseudoparlamentarisk fas, eller att det kommer att gå igenom en svår politisk strid för att nå denna utvecklingsfas? Ett sådant påstående är helt grundlöst.

Samme Strachov säger att det är just de kinesiska opportunisterna som strävar efter att ersätta parollen om nationalförsamlingen med den om sovjeter. Detta är möjligt, troligt och t o m oundvikligt. Alla erfarenheter från den internationella arbetarrörelsen, i synnerhet den ryska rörelsen, visade att opportunisterna är de första att klamra sig fast vid parlamentariska metoder, i allmänhet vid allt som liknar parlamentarism eller ens närmar sig den. Mensjevikerna klamrade sig fast vid aktiviteter i duman *i stället för* revolutionär aktivitet. Att använda parlamentariska metoder medför oundvikligen alla de faror som hör i hop med parlamentarism: konstitutionella illusioner, legalism, en förkärlek för kompromisser osv. Dessa faror och sjukdomar kan endast bekämpas genom en revolutionär linje i all politik. Men det faktum att opportunisterna för fram parollen om kamp för en nationalförsamling utgör på inget sätt ett argument för en formell, negativ attityd från vår sida gentemot parlamentarism. Efter statskuppen i Ryssland den 3 juni 1907 var majoriteten av bolsjevikpartiets ledare för att bojkotta den stympade och lurade duman. Men det hindrade inte Lenin från att vid partikongressen, som vid den tiden fortfarande enade de två fraktionerna, resolut förespråka att man t o m skulle använda ”parlamentarismen” från 3 juni.

Lenin var den ende bolsjeviken som röstade med mensjevikerna för att delta i valet. Självklart hade Lenins ”valdeltagande” inget gemensamt med mensjevikernas, vilket hela den efterföljande händelseutvecklingen visade; hans inställning stod inte i motsatsställning till de revolutionära uppgifterna, utan tjänade dem under epoken mellan två revolutioner. Samtidigt som vårt parti utnyttjade det kontrarevolutionära pseudoparlamentet från 3 juni, så fortsatte det, trots sina stora erfarenheter från 1905 års sovjeter, att föra kamp för en konstituerande församling, dvs för den mest demokratiska formen av parlamentarisk representation. Man måste erövra rätten att förkasta parlamentarismen genom att förena massorna runt partiet och leda dem till att öppet kämpa för att erövra makten. Det är naivt att tro att man helt enkelt kan ersätta detta arbete genom att bara ta avstånd från att använda parlamentarismens motstridiga och förtryckande metoder och former på ett revolutionärt sätt. Detta är det grövsta felet i kongressens resolution som här gör ett lättsinnigt ultravänsteristiskt språng.

Se bara hur allt har vänts upp och ner. Enligt logiken hos dagens ledarskap, och i likhet med andemeningen hos Kommunistiska internationalens resolutioner från den sjätte kongressen, så närmar sig Kina inte sitt 1917 utan snarare sitt 1905. *Det är därför* ledarna tankemässigt drar slutsatsen: Ner med parollen om formell demokrati! Det finns verkligen inte en enda led kvar som epigonerna inte har lyckats vricka till. Hur kan man förkasta demokratiska paroller, och i synnerhet den radikalaste av dem, den om folkets demokratiska representation, på grund av att det inte är en revolutionär period, om revolutionen inte har genomfört sina mest omedelbara uppgifter att ena Kina och rensa undan allt feodalt och militärbyråkratiskt skräp?

Så vitt jag vet har det kinesiska kommunistpartiet inte haft ett eget program. Bolsjevikpartiet kom till och genomförde oktoberrevolutionen beväpnat med sitt gamla program, där demokratiska paroller hade en viktig plats i den politiska delen. På sin tid försökte Bucharin undertrycka detta minimiprogram, precis som han senare gick emot övergångskrav i Kommunistiska internationalens program. Men denna Bucharins attityd fanns kvar i partiets historia endast som en anekdot. Som bekant var det proletariatets diktatur som åstadkom den demo-

kratiska revolutionen i Ryssland. Dagens ledning för Kommunistiska internationalen vill absolut inte förstå detta heller. Men vårt parti ledde proletariatet till diktaturen bara därför att det med största energi, envishet och hängivenhet försvarade alla paroller och krav på demokrati, inklusive en folklig representation grundat på allmän rösträtt, regeringens ansvar inför folkets representanter osv. Endast en sådan agitation gör det möjligt för partiet att skydda proletariatet från småborgerligt inflytande, att underminera dess inflytande inom bondeklassen, att förbereda alliansen mellan arbetarna och bönderna och att dra med sig de beslutsammaste revolutionära elementen in i sina led. Var allt detta bara opportunism? ”Sjung min sköna, var inte blyg!”⁶

* * *

Strachov säger att vi har parollen om sovjeter och att endast opportunisterna kan ersätta den med parollen om en nationalförsamling. Detta argument avslöjar på ett föredömligt sätt den felaktiga karaktären på kongressresolutionen. I debatten vederlade ingen Strachov. Tvärt om godkändes hans inställning; den stadfästes i den viktigaste taktiska resolutionen. Det är först nu som man klart ser hur många i dagens ledning som har deltagit i en, två eller till och med tre revolutioner, som låtit sig dras med i händelseutvecklingen och Lenins ledning, men utan att de själva funderat över betydelsen i det som skedde och utan att tillgodogöra sig av den största lärdomarna i historien. Man tvingas därför att återupprepa vissa elementära sanningar.

I min kritik av Kommunistiska internationalens program har jag visat hur epigonerna på ett skandalöst sätt förvridit och stympat Lenins idéer, vilka slår fast att sovjeterna är upprorsorgan och maktorgan. Av detta drog man slutsatsen att sovjeterna endast kan skapas ”kort före” upproret. Denna groteska idé fann sitt mest fulländade uttryck i samma resolution, som vi nyligen har avslöjat, från den kinesiska centralkommitténs novemberplenium som hölls förra året. Det står där:

Sovjeterna kan och bör skapas som organ för revolutionär makt endast när vi befinner oss mitt inne i ett viktig, obestridlig frammarsch för massornas revolutionära rörelse och när upprorets *definitiva* seger är *säkerställd*.

Det första villkoret: ”viktig frammarsch” är obestridligt. Det andra villkoret: ”säkerställd seger”, och vad mer, en ”definitiv” seger är helt enkelt pedantisk idioti. I resten av resolutionstexten utvecklas emellertid denna idioti utförligt:

Skapandet av sovjeterna kan självklart inte dras igång när segern inte ännu är fullständigt garanterad för det kan då bli så att all uppmärksamhet koncentreras enbart på valen till sovjeterna och inte på den militära kampen, vilket kan leda till att den småborgerliga demokratin kan inrätta sig, vilket skulle försvaga den revolutionära diktaturen och kunna innebära en fara för partiets ledande roll.

Stalins ande, speglat genom underbarnet Lominadzes prisma, svävar över dess odödliga rader. Men allt detta är befängt. Under strejken i Hong Kong, under strejkerna i Shanghai, under arbetarnas och böndernas fortsatta våldsutveckling skulle och kunde sovjeterna ha skapats som organ för en öppen revolutionär masskamp som *förr eller senare* och inte alls i ett slag skulle ha lett fram till upproret och erövrandet av makten. Om kampen, under den fas vi betraktar, inte övergick till ett uppror så skulle givetvis även sovjeterna ha reducerats till ingenting. De kan inte bli ”normala” institutioner i den borgerliga staten. Men även i det fallet, det vill säga om sovjeterna hade avvecklas före upproret, så skaffar sig de arbetande massorna en enorm kunskap då de bekantar sig med sovjeterna i praktiken och identifierar sig själva med deras mekanism. Under revolutionens följande stadium kommer det att garantera ett framgångsrikare och mer utbreddt skapandet av sovjeterna, även om det även under den följande fasen kan hända att de inte leder direkt till seger, eller ens till upproret.

⁶ Från en populär rysk sång.

Låt oss erinra oss detta väldigt tydligt: sovjetparollen kan och måste föras fram redan från de första stadierna av massornas revolutionära utveckling. Men det måste vara en verklig utveckling. De arbetande massorna måste strömma till revolutionen, samlas under dess standar. Från organisatorisk utgångspunkt uttrycker sovjeterna den revolutionära utvecklingens centripetala kraft. Men därmed är det samtidigt också riktigt att parollen om sovjeter under en period av revolutionär nedgång och när det utvecklas centrifugala tendenser bland massorna – kommer att bli dogmatisk, livlös, och vilket är lika illa, så kommer den att bli äventyrarnas paroll. Bättre än något annat visade Kanton-erfarenheten detta på ett slående och tragiskt sätt.

För närvarande är sovjetparollen i Kina bara viktig utifrån synvinkeln om perspektiven, och i denna mening har den ett propagandavärde. Det skulle inte stämma med någonting att ställa sovjeterna, den tredje kinesiska revolutionens paroll, mot nationalförsamlingen, dvs den paroll som följer ur den andra kinesiska revolutionens nederlag. Under en period mellan två revolutioner, och speciellt efter ett blodigt nederlag, skulle valbojkott vara en livsfarlig politik.

Man kanske kan säga (för det finns många ordvrängare i världen) att den sjätte kongressens resolution inte alls innebär valbojkott: det finns ingen nationalförsamling, ingen håller ännu på att sammankalla den eller lovar att sammankalla den, följaktligen finns det inget att bojkotta. Men ett sådant resonemang skulle vara allt för ynkligt, rent formellt, barnsligt, bucharinistiskt. Om Guomintang tvingades tillkännage sammankallandet av en nationalförsamling, skulle vi då bojkotta den under den givna situationen? Nej. Vi skulle skoningslöst avslöja lögnen och dubbelspelet i Guomintangs parlamentarism, småborgarnas konstitutionella illusioner: vi skulle kräva fullständiga valrättigheter; samtidigt skulle vi kasta oss in på den politiska arenan för att i kampen för parlamentet, under valen och i själva parlamentet, ställa arbetarna och fattigbönderna mot den ägande klassen och deras partier. Ingen skulle våga sig på att förutspå vilka fantastiska resultat som det nuvarande partiet skulle kunna uppnå på detta sätt, försvagat och förpassat till ett underjordiskt liv. Om politiken vore korrekt så skulle fördelarna kunna bli avsevärda. Men är det i detta fall inte uppenbart att partiet inte bara kan och måste delta i valen om Guomintang kungör sådana, utan även kräva att de hålls genom att mobilisera massorna kring denna paroll?

Ur politisk synvinkel är frågan redan ställd, varje ny dag kommer att bekräfta den. I vår kritik av programmet talade vi om sannolikheten för en viss ekonomisk stabilisering i Kina. Sedan dess har tidningarna kommit med dussintals olika indikationer på det ekonomiska återuppvaknande som börjat (se det *Kinesiska universitets bulletin*). Nu är det inte längre en hypotes utan ett faktum, även om det endast befinner sig i den första fasen. Men det är just under den första fasen som man måste uppmärksamma tendenserna, annars kommer det inte att finnas någon revolutionär politik att bedriva, utan man kommer bara att svansa efter händelseutvecklingen.

Detsamma gäller den politiska kampen kring frågan om konstitutionen. Det är inte längre en teoretisk prognos, dvs. en enkel möjlighet, utan något mer påtagligt. Det är inte för inte som den kinesiska delegaten ofta återkommer till temat om nationalförsamlingen; det är inte en slump att kongressen ansåg det nödvändigt att anta en speciell (och synnerligen felaktig) resolution i denna fråga. Det är inte oppositionen som har ställt denna fråga, utan snarare utvecklingen i det kinesiska politiska livet. Även här måste man veta hur man kan varsebli en tendens redan under dess inledning. Ju djärvare och beslutsammare det kommunistiska partiet för fram parollen om en demokratisk konstituerande församling, desto mindre utrymme kommer den att lämna åt alla sorters mellanliggande partier, och desto säkrare kommer dess egen framgång att bli.

Om det kinesiska proletariatet tvingas leva ytterligare några år (även om det endast blir något år) under Guomindangs regim, skulle det kinesiska kommunistpartiet då kunna överge kampen för utvidgade legala rättigheter av alla slag, för pressfrihet, mötesfrihet, organisationsfrihet, strejkmfrihet osv.? Om det övergav denna kamp så skulle det förvandla sig själv till en livlös sekt. Men detta är en kamp på det demokratiska planet. Sovjetmakt innebär att monopolet på pressen, möten osv. ligger i proletariatets händer. Det kinesiska kommunistpartiet kanske vill föra fram dessa paroller just nu? I den aktuella situationen vore det en blandning av barnslighet och galenskap. Kommunistpartiet kämpar för tillfället inte om makten utan för att bibehålla, konsolidera och utveckla sina kontakter med massorna för att kunna kämpa om makten i framtiden. Kampen för att vinna massorna är oundvikligen sammankopplad med kampen mot det våld som Guomindangs byråkrati utövar gentemot massorganisationerna, deras möten, deras press osv. Kommer det kommunistiska partiet under den omedelbart följande perioden att kämpa för pressfrihet eller kommer det att överlåta detta åt det ”tredje partiet”? Kommer kommunistpartiet att begränsa sig till att ställa demokratiska, isolerade, delkrav (pressfrihet, mötesfrihet osv.), vilket skulle vara liktydigt med liberal reformism, eller kommer det att ställa de mest konsekventa demokratiska parollerna? Politiskt innebär detta folklig representation baserad på allmän rösträtt.

* * *

Man kan fråga sig om den demokratiska konstituerande församlingen är ”realiserbar” efter en besegrad revolution i ett halvkolonialt Kina som är omringat av imperialisterna. Denna fråga går bara att besvara med gissningar. Men om det går att förverkliga några krav under de förhållanden som råder i ett borgerligt samhälle eller i en bestämd stat i detta samhälle, är inte det enda kriterium som är avgörande för oss. Det är mycket möjligt att t ex monarkins och överhusets makt inte kommer att svepas bort innan proletariatets revolutionära diktatur upprättas. Icke desto mindre måste det brittiska kommunistpartiet tillsammans med sina övriga delkrav även formulera detta.

Denna fråga kommer inte avgöras genom att man hänger sig åt empiriska gissningar om möjligheten att realisera några övergångskrav eller ej. Det är kravets sociala och historiska karaktär som avgör: Är det progressivt med avseende på samhällets efterföljande utveckling? Svarar det mot proletariatets historiska intressen? Stärker det proletariatets medvetenhet? För det proletariatet närmare sin diktatur? Följaktligen är t ex kravet på förbud för truster ett småborgerligt och reaktionärt krav och är, som erfarenheterna från Amerika visar, helt utopiskt. Under vissa förhållanden är det, tvärtom, väldigt progressivt och korrekt att kräva arbetarkontroll över trusterna, även om det är mer än tveksamt om detta någonsin kommer att förverkligas inom den borgerliga statens ram. Det faktum att detta krav inte kan förverkligas så länge borgarklassen härskar, måste driva på arbetarna att revolutionärt störta borgarklassen. På detta vis kan det omöjliga i att politiskt förverkliga en paroll bli lika fruktbart som den relativa möjligheten att genomföra den.

Kommer Kina att genomgå en period av demokratisk parlamentarism? Vilken nivå kommer denna demokrati att ha? Vilken styrka och hur länge kommer den att vara? Allt detta kan bara bli fråga om gissningar. Men det vore helt fel att utgå ifrån att parlamentarism inte går att genomföra i Kina och av detta dra slutsatsen att vi inte kan dra Guomindangs klickar inför det kinesiska folkets domstol. Som erfarenheterna från alla borgerliga revolutioner och speciellt de som befriade nationaliteter visar, så är tanken på hela folkets representation den mest elementära, enklaste och den tanke som är mest lämpad att omfatta verkligt breda folkliga skikt. Ju mer den härskande borgarklassen motsätter sig detta ”hela folkets” krav och ju mer proletariatets förtrupp samlas runt vår fana, desto mognare kommer de politiska förhållandena att vara för att vinna en verklig seger över den borgerliga staten, oavsett om det är Guomindangs militära stat eller den parlamentariska staten.

Man skulle kunna invända: en verklig konstituerande församling kommer inte att sammankallas annat än genom sovjeternas försorg, med andra ord genom upproret. Vore det då inte enklare att börja med sovjeterna och nöja sig med dem? Nej, det vore inte enklare. De skulle vara att börja i galen ända. Det är mycket troligt att det inte går att inkalla en konstituerande församling annat än genom sovjeternas försorg och att församlingen på så vis blir helt överflödigt redan innan den har uppstått. Detta kan ske, precis som det kanske inte sker. Om sovjeterna, genom vars försorg en ”verklig” konstituerande församling kan sammankallas, redan var ett faktum så skulle vi se om det fortfarande var nödvändigt att inkalla församlingen. Men för närvarande finns det inga sovjeterna. Man kan inte börja bygga dem förrän massorna börjar röra på sig, vilket kan ske om två eller tre år, om fem år eller mer. Det finns inga traditioner alls av sovjeterna i Kina. I detta land agiterade Kommunistiska internationalen mot sovjeterna och inte för dem. Men under tiden börjar konstitutionella frågor att sippra fram ur varje vrå.

Kan den kinesiska revolutionen, under sin nya fas, hoppa över den formella demokratin? Av det som sagts ovan följer, ur historisk synvinkel, att en sådan möjlighet inte kan uteslutas. Men när man tar itu med frågan, är det helt oacceptabelt att låta sig vägledas av denna möjlighet vilken är den avlägsnaste och minst troliga. Det är att vara lättsinnig inom politiken. Kongressen antar sina beslut för mer än en månad och även, som vi vet, för mer än ett år. Hur kan då de kinesiska kommunisterna bindas till händer och fötter genom att kalla den politiska kampform som, från och med nästa stadium, kan få den största betydelse för opportunistism?

* * *

Otvivelaktigt kan kampen för den konstituerande församlingen leda till att de mensjevikiska tendenserna inom det kinesiska kommunistpartiet återuppstår och stärks. Det är lika viktigt att bekämpa opportunistism när politiken inriktas mot parlamentarism eller mot kampen för den, som när man ställs inför en direkt revolutionär offensiv. Men som vi redan har sagt, så följer av detta inte att de demokratiska parollerna borde kallas opportunistiska, utan att man måste utarbeta garantier och bolsjevikiska kampmetoder för dessa paroller. I grova drag är dessa garantier och metoder följande:

1. Partiet måste tänka på och måste förklara, att de demokratiska parollerna i jämförelse med dess huvudmål, erövringen av makten med vapen i hand, bara har en understödjande, en provisorisk, en tillfällig karaktär. Deras grundläggande betydelse består i det faktum att de låter oss slå in på den revolutionära vägen.
2. Under kampen för de demokratiska parollerna måste partiet krossa de konstitutionella och demokratiska illusioner som omfattas av småborgarna och de reformister som uttrycker deras åsikter, genom att förklara att man inte får makten i staten med hjälp av rösträttens demokratiska former utan genom ägande och genom monopol på information och beväpning.
3. Samtidigt som man fullt ut utnyttjar de åsiktsskillnader som finns inom små- och storbourgeoisin om de konstitutionella frågorna; samtidigt som man öppnar varje tänkbar väg mot aktivitetsområden som går att utöva öppet; samtidigt som man kämpar för lagliga fackföreningar, arbetarklubbar, arbetartidningar; samtidigt som man, närhelst och varhelst det är möjligt, skapar legala politiska organisationer för proletariatet under partiets direkta inflytande; samtidigt som man så snart som möjligt i större eller mindre grad försöker legalisera partiets olika aktiviteter, så måste partiet framförallt säkra existensen av sin illegala, centraliserade, välbyggda apparat som leder alla delar av partiets aktiviteter, legala såväl som illegala.
4. Partiet måste utveckla ett planmässigt revolutionärt arbete bland borgarklassens trupper.

5. Partiets ledning måste obehagligt avslöja all opportunistisk tvekan som söker efter en reformistisk lösning på de problem som Kinas proletariat står inför, och den måste utestänga alla de element som medvetet försöker underkasta partiet under den borgerliga legalismen.

Enbart genom att ta hänsyn till dessa villkor kommer partiet att kunna bevara de nödvändiga proportionerna i de olika delarna av sin aktivitet och inte låta en ny vändning i situationen som leder till ett revolutionärt uppsving gå sig ur händerna, så att dess första steg fortsätter längs vägen till skapandet av sovjeter, mobilisering av massorna runt dem och att ställa dem emot den borgerliga staten med hela dess parlamentariska och demokratiska förklädning, om den skulle råka uppstå.

4. Än en gång om parollen om den demokratiska diktaturen

Parollen om den konstituerande församlingen står lika lite i motsättning till demokratiska diktaturens formel som den står mot formeln om proletariats diktatur. En teoretisk analys och historien om våra tre revolutioner visar på detta.

I Ryssland var formeln om proletariats och böndernas diktatur ett algebraiskt uttryck, dvs det mest allmänna, mest omfattande uttrycket för samarbetet mellan proletariatet och bondeklassens lägre skikt under den demokratiska revolutionen. Logiken i denna formel betingades av det faktum att dess principiella betydelse inte hade bekräftats i handling. I synnerhet var det omöjligt att kategoriskt förutsäga om bönderna, under den nya epokens förhållanden, skulle kunna bli en mer eller mindre *oberoende* politisk kraft, i vilken utsträckning den kunde bli det, och vilka de ömsesidiga politiska förhållandena skulle bli mellan de allierade under den resulterande diktaturen.

Året 1905 gav inte frågan något definitivt svar. Året 1917 visade att när bondeklassen bär på ett parti (socialistrevolutionärerna) som är självständigt från proletariats förtrupp, så visar sig detta parti vara helt beroende av den imperialistiska borgarklassen. Under perioden från 1905 till 1917 gjorde den tilltagande imperialistiska förvandlingen av den småborgerliga demokratin såväl som den internationella socialdemokratin enorma framsteg. Det var därför parollen om proletariats och böndernas demokratiska diktatur 1917 i själva verket förverkligades i proletariats diktatur som drog med sig bondemassorna. Av samma skäl ägde revolutionens ”omvandling genom tillväxt”, övergången från den demokratiska fasen till det socialistiska stadiet, rum under proletariats diktatur.

I Kina kunde parollen om proletariats och böndernas demokratiska diktatur fortfarande ha haft en viss politisk logik, mycket mer begränsad och episodisk än i Ryssland, om den hade formulerats vid rätt tidpunkt 1925-26, för att pröva revolutionens levande styrkor, så att den, även detta i rätt tid, hade kunnat ersättas av proletariats diktatur som dragit med sig fattigbönderna. Allt som behövs har sagts om detta i ”Kommunistiska internationals programförslag – en kritik av grunderna”⁷. Här återstår det fortfarande att fråga: Gör inte den innevarande mellanrevolutionära perioden, som är förbunden med en ny omgruppering av klasstyrkorna, det möjligt att ge nytt liv åt parollen om den demokratiska diktaturen? På detta svarar vi: Nej, det gör att denna möjlighet försvinner helt och hållet.

Perioden med en mellanrevolutionär stabilisering motsvaras av produktivkrafternas utveckling, tillväxt av den nationella borgarklassen, tillväxt och ökning av proletariats sammanhållning, en ökad skiktning i byarna och en fortsatt degenerering av den kapitalistiska demokratin à la Wang Jingwei eller vilken småborgerlig demokrat som helst med deras ”tredje parti” osv. Men o kommer Kina att genomgå processer som i stora drag liknar de som Ryssland gick igenom under 3 juniregimen. På vår tid var vi säkra på att denna regim inte

⁷ ”Kritik...” finns på svenska: [Tredje internationalen efter Lenin](#)

skulle vara för evigt, eller ens blir långvarig, och att den skulle avsättas av en revolution. Det är vad som skedde (med viss hjälp av kriget). Men det Ryssland som Stolypin-regimen lämnade efter sig var inte längre vad det hade varit när den tog makten.

De sociala förändringar som den mellanrevolutionära regimen kommer att införa i Kina beror på hur långlivad regimen blir. Men den allmänna tendensen hos dessa förändringar är hädanefter obestridliga: det är en skärpning av klassmotsättningarna och en fullständig eliminering av den småborgerliga demokratin som en oberoende politisk kraft. Men detta betyder just att en ”demokratisk” koalition mellan de politiska under den tredje kinesiska revolutionen kommer att kräva ett ännu mer reaktionärt och mer antiproletärt innehåll än det som Guomindang hade under åren 1925-27. Det återstår därför inget annat än att skapa en koalition mellan klasser under direkt ledning av proletariatets förtrupp. Det är vägen mot oktober. Det innefattar många svårigheter, men det finns ingen annan väg.

5. Bilaga: Om Kominterns politik och regim

Ett anmärkningsvärt dokument rörande Kommunistiska internationalens politik och regim

Vi har ovan flera gånger hänvisat till den anmärkningsvärda resolutionen från kinesiska kommunistpartiets centralkommittés plenum (november 1927), just den som Kommunistiska internationalens exekutivkommittés nionde plenum anklagade för ”trotskism” och om vilken Lominadze försvarade sig på ett så omväxlande sätt samtidigt som Stalin på ett väldigt monotont sätt slank undan under tystnad. I verkligheten är denna resolution en kombination av opportunism och äventyrspolitik som med perfekt precision speglar Kommunistiska internationalens exekutivkommittés politik före och efter juli 1927. Genom att fördöma denna resolution *efter nederlaget för Kanton-upproret* så underlät Kommunistiska internationalens ledare inte enbart att publicera den utan man citerade inte ens ur den. Det var allt för generande för dem att visa sig själva i den kinesiska spegeln. Denna resolution publicerades i en speciell **Dokumentation** tillgänglig för ett fåtal, tryckt av det kinesiska Sun Yat-sen-universitetet (nr. 10).

Nummer 14 av samma publikation, som nådde våra händer när vårt arbete (*Den kinesiska frågan efter sjätte kongressen*) redan var klart, innehåller ett icke mindre anmärkningsvärt dokument, även om det är av en annorlunda, dvs. kritisk karaktär: det är en resolution som 7 maj 1928 antogs av det kinesiska kommunistpartiets provinskommitté i Jiangsu, i samband med de beslut som Kominterns exekutivkommitté antog vid sitt nionde plenum. Kom ihåg att Shanghai och Kanton ligger i Jiangsu-provinsen.

Som redan sagts är denna resolution ett verkligt anmärkningsvärt dokument, trots de principiella fel och politiska missuppfattningar som den innehåller. Resolutionens grunddrag utgör en dräpande förkastelsedom över inte enbart de beslut som togs av Kommunistiska internationalens exekutivkommittés nionde plenum, utan överhuvudtaget över Kominterns hela ledning när det gäller den kinesiska revolutionen. I enlighet med den ordning som existerar inom Komintern, har naturligtvis den kritik som riktats mot Kommunistiska internationalens exekutivkommitté [EKKI] en maskerad och sedvanligt diplomatisk karaktär. Resolutionens omedelbara udd riktas mot själva centralkommittén, som mot en ansvarig ministär under en ansvarslös monark, som – som bekant – ”inte kan göra fel”. Vissa delar av EKKIs resolution får även artigt beröm. Hela detta sätt att närma sig frågan genom att ”manövrera” är i sig en hård kritik mot Kommunistiska internationalens ledning; hyckleri går inte att skilja från byråkratism. Men kontentan av vad resolutionen säger om den politiska ledningen och dess metoder är av en mycket mer fördömande karaktär.

”Efter konferensen den 7 augusti (1927)”, berättar Jiangsu-kommittén, ”formulerade centralkommittén en bedömning av situationen som var detsamma som att säga att även om revolutionen hade lidit ett trefalt nederlag, så genomgår den icke desto mindre en uppåtgående fas.” Denna uppskattning är helt i linje med den karikatyr som Bucharin gör av teorin om den permanenta revolutionen, en karikatyr som först tillämpades på Ryssland, sedan på Europa och slutligen på Asien. De verkliga händelserna under kampen, dvs de tre nederlagen, är en sak och den permanenta ”uppgången” är en annan.

Det kinesiska partiets centralkommitté drar följande slutsats av resolutionen som Kommunistiska internationalens exekutivkommittés åttonde plenum antog (i maj):

”Varhelst det är objektivt möjligt måste vi *omedelbart* förbereda och organisera väpnade uppror.”

Vilka är de politiska förutsättningarna för detta? Jiangsukommittén deklarerar att i augusti 1927

påpekade centralkommitténs politiska rapport att *arbetarna* i Hunan, efter det grymma *nederlaget*, *överger partiets ledning*, att vi inte står inför en objektivt revolutionär situation ... men trots detta ... säger centralkommittén helt enkelt att den allmänna situationen, ur ekonomisk, politisk och social [precis! – *L.T.*] synvinkel är gynnsam för upproret. Eftersom *det inte längre är möjligt att dra igång revolter i städerna* måste det väpnade kampen överföras till byarna. Det är där centrum för upproret måste vara, medan staden måste utgöra en hjälpstyrka. (s. 4)

Låt oss komma ihåg att omedelbart efter Kommunistiska internationalens exekutivkommittés maj-plenum, som anförtrodde ledningen för den agrara revolutionen till vänsterguomindang, så började detta utrota arbetarna och bönderna. EKKIs ställning blev fullständigt ohållbar. Till varje pris, och detta utan fördröjning, måste det till ”vänsteraktioner” i Kina för att motbevisa oppositionens ”förtal”, dvs dess korrekta prognos. Det är därför den kinesiska centralkommittén, som upptäckte att den befann sig mellan hammaren och städet, i augusti 1927 återigen tvingades vända den proletära politiken upp och ner. Även om det inte var en revolutionär situation och de arbetande massorna övergav partiet, så förklarade denna kommitté att den ekonomiska och sociala situationen, enligt deras uppfattning, var ”gynnsam för upproret”. I varje fall skulle ett segrande uppror ha varit väldigt ”fördelaktigt” för Kominterns exekutivkommittés prestige. Givet det faktum att arbetarna höll på att överge revolutionen, var det därför nödvändigt att vända ryggen åt städerna och försöka sätta igång isolerade uppror i byarna.

Redan vid EKKIs plenum i maj (1927) påpekade vi att He Longs och Ye Tings äventyrliga uppror oundvikligen skulle besegras på grund av otillräckliga politiska förberedelser och därför att de inte hade knutits till någon massrörelse. Detta är just vad som hände. Jiangsukommitténs resolution säger i denna fråga:

Trots nederlagen för He Longs och Ye Tings arméer i Guangdong håller centralkommitténs t o m efter plenumet i november fast vid taktiken om omedelbara uppror och utgår från en bedömning som leder till revolutionens direkta uppgång.

Av förståeliga skäl förbigår Jiangsukommittén med tystnad det faktum att denna uppskattning även delades av Kominterns centralkommitté, som behandlade de som värderade situationen på ett riktigt sätt som ”likvidatorer”, och det faktum att den kinesiska centralkommittén i november 1927, under hotet om att omedelbart avsättas och uteslutas ur partiet, tvingades framställa revolutionens nedgång som dess uppgång.

Kanton-upproret uppstod genom att man utgick från detta snedvridna sätt att angripa frågan; uppenbarligen ansåg man inte att detta uppror var en reträttstrid (endast fullständiga vettvillingar skulle ha krävt att man skulle övergå till upproret och erövra makten genom en

”reträttstrid”); nej, detta uppror uppfattades som en del av en allmän *statskupp*. Jiangsu-resolutionen säger om detta:

Under Kanton-upproret i december beslöt centralkommittén återigen att omedelbart inleda ett uppror i Hunan, Hubei och Jiangsu för att försvara Guangdong, för att utvidga rörelsens stomme till hela Kina (detta kan verifieras av centralkommitténs informationsbrev nr 16 och 22). Dessa åtgärder aktualiserades genom en subjektiv värdering av situationen och motsvarades inte av de objektiva omständigheterna. Under sådana förhållanden blir givetvis nederlag oundvikliga. (s 5)

Kanton-erfarenheterna skrämde inte ledarna enbart i Kina utan även i Moskva. En varning utfärdades mot kuppmakeri, men i grunden förändrades inte den politiska linjen. Inriktningen förblev densamma: i riktning mot resning. Det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté förmedlade denna tvetydiga instruktion till de lägre organen; den varnade även för skärmytslingstaktik, samtidigt som man i sina cirkulär nedtecknade akademiska definitioner av äventyrspolitik.

”Men givet det faktum att centralkommittén i sin uppskattning av den revolutionära rörelsen utgick från en oavbruten frammarsch,” som resolutionen i Jiangsu korrekt och träffsäkert säger, så

infördes i grund och botten inga ändringar i denna fråga. Fiendens styrkor underskattas alldeles för mycket och samtidigt läggs ingen vikt vid det faktum att vår organisation har förlorat kontakten med massorna.... Trots det faktum att centralkommittén har skickat sitt informationsbrev nr. 28 (om kuppmentalitet) överallt, så rättade de därmed inte samtidigt sina misstag. (s 5)

Än en gång är det inte frågan om det kinesiska partiets centralkommitté. Kommunistiska internationalens exekutivkommittés februari-plenum gjorde heller inga ändringar i sin politik. Samtidigt som man allmänt varnade för skärmytslingstaktiken (för att försäkra sig själv mot alla eventualiteter) så angrep resolutionen från detta plenum häftigt oppositionen som talade om behovet av en beslutsam förändring av hela inriktningen. I februari 1928 fortsatte kursen som tidigare att leda fram mot en resning. Kinesiska kommunistpartiets centralkommitté fungerade endast som en mekanism för att vidarebefordra dessa instruktioner. Jiangsu-kommittén säger:

Centralkommitténs cirkulär nr. 38 från 6 mars [lägg märke till: 6 mars, 1928! – *L.T.*] visar väldigt tydligt att centralkommittén fortfarande har illusioner om en gynnsam situation för en allmän resning i Hunan, Hubei och Jiangsu och möjligheten att erövra makten i hela Guangdong-provinsen. Det radikala grälet över valet av Changsha eller Hankou som centrum för upproret fortsatte fortfarande mellan centralkommitténs politiska byrå och centralkommitténs instruktör i Hunan och Hubei. (s 5)

Sådan var den katastrofala betydelsen av februariplenumets resolution, som inte endast var felaktig i princip, utan avsiktligt tvetydig ur praktisk synvinkel. Den dolda tanken bakom denna resolution var alltid densamma: om resningen, tvärtemot förväntningarna, utvidgas av sig självt så ska vi hänvisa till den del som talar mot likvidatorerna; om resningen inte utvecklas till något annat än små skärmytslingar så kommer vi att peka på den del av resolutionen som varnar för kuppmakeri (putschism).

Även om Jiangsureolutionen ingenstans vågar kritisera Kommunistiska internationalens exekutivkommitté (alla vet vad detta kostar) så har oppositionen trots det inte i något av sina dokument utdelat sådana dödliga slag mot Kominterns ledning som Jiangsukommittén i sina anklagelser, vilka formellt riktats mot det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté. Efter att kronologiskt ha listat äventyrspolitiken, månad för månad, övergår resolutionen till de allmänna orsakerna för den katastrofala kursen.

Hur ska man förklara [frågar resolutionen] denna felaktiga värdering av situationen som centralkommittén har fastslagit och som påverkade den dagliga kampen och innehöll grava felaktigheter? Det måste förklaras på följande sätt:

1. Den revolutionära rörelsen förväntades vara oavbrutet uppstigande [den ”permanenta revolutionen” à la Bucharin – Lominadze! – L.T.].
2. Ingen uppmärksamhet ägnades åt att vårt parti hade förlorat kontakten med massorna, ej heller åt massorganisationernas sönderfall vid revolutionens vändpunkt.
3. Ingen hänsyn togs till den nya omgrupperingen av klasstyrkorna inom fiendeläget under denna vändning.
4. Ingen hänsyn togs till ledningen av rörelsen i städerna.
5. Ingen uppmärksamhet lades vid vikten av den antiimperialistiska rörelsen i ett halvkolonialt land.
6. Under upproret togs ingen hänsyn till de objektiva förhållandena, ej heller till behovet av att använda olika kampmetoder i enlighet med dem.
7. En bondeavvikelse visade sig.
8. I sin bedömning av situationen lät sig centralkommittén vägledas av en subjektiv synpunkt.

Det är tveksamt om Jiansukommittén har läst vad oppositionen skrev och sade om alla dessa frågor. Man kan t o m med säkerhet säga att den inte har läst det. Faktum är att den, om den hade gjort det, skulle ha varit rädd för att på ett sådant precist sätt formulera sina synpunkter som i denna del helt sammanfaller med våra. Jiansukommittén upprepade våra ord utan att ana det.

De ovan uppräknade åtta punkterna, som karaktäriserar centralkommitténs felaktiga linje (dvs Kommunistiska internationalens exekutivkommittés linje), är lika viktiga. Om vi önskar säga några ord om den femte punkten, är det endast för att vi här har en speciellt slående bekräftelse ”med fakta” av vår kritiks riktighet i dess viktigaste drag. Jiansuresolutionen anklagar centralkommitténs politik för att försumma problemen med den antiimperialistiska rörelsen i ett halvkolonialt land. Hur kunde detta ske? Genom styrkan hos dialektiken i den felaktiga politiken; misstag har sin dialektik precis som allt annat i denna värld.

Den officiella opportunistens utgångspunkt var att den kinesiska revolutionen i grunden är en antiimperialistisk revolution och att imperialismens ok sammansvetsar alla klasser eller åtminstone ”landets alla levande krafter”. Vi invände att en framgångsrik kamp mot imperialismen endast är möjlig genom en oförvägen utvidgning av klasskampen och följaktligen av den agrara revolutionen. Vi motsatte oss orubbligt försöket att underordna klasskampen under det abstrakta kriteriet om kampen mot imperialismen (att ersätta strejkkommittéer med medlingskommissioner, skicka råd via telegram att inte underblåsa den agrara revolutionen, förbjuda bildandet av sovjetar osv.). Detta var första delen av frågan. Efter Chiang Kai-sheks statskupp, speciellt efter ”vännen” Wang Jingweis ”förräderi”, genomfördes en helomvändning på 180 grader. Nu visar det sig att frågan om tulloberoendet, dvs Kinas ekonomiska ”(och följaktligen politiska)” suveränitet är underordnande ”byråkratiska” problem (Stalin).

Den kinesiska revolutionens grunddrag förmodades bestå av en omvälvning av jordbruket. Koncentrationen av makten i händerna på borgarklassen, arbetarnas övergivande av revolutionen, schismen mellan partiet och massorna, ansågs vara underordnade fenomen i jämförelse med bonderevolterna. Istället för proletariats verkliga dominans under den antiimperialistiska såväl som den agrara kampen, dvs under den demokratiska revolutionen som helhet, skedde en bedrövlig kapitulation inför de primitiva bondestyrkorna med

”sekundära” äventyr i städerna. En sådan kapitulation är emellertid den grundläggande förutsättningen för putschism. Hela den revolutionära rörelsen i Ryssland, såväl som i andra länder, vittnar om detta. Händelserna i Kina under senaste året har bekräftat detta.

I sin värdering och sina varningar utgick oppositionen från allmänna teoretiska överväganden, och baserade sig på officiell information som var väldigt ofullständig och ibland avsiktligt förvrängd. Jiangsukommittén utgår från fakta som den har observerat direkt i den revolutionära rörelsens centrum. I teoretiskt avseende är denna kommitté fortfarande fången i det bucharinistiska skolastiska nätet. Det faktum att dess empiriska slutsatser helt sammanfaller med vår egna har i politiken samma betydelse som t ex upptäckten i laboratorier av ett nytt ämne – vars existens förutsagts utifrån teoretiska slutsatser – har inom kemin. Segern för vår marxistiska analys från teoretisk synpunkt, har i föreliggande fall olyckligtvis som politisk grund dödliga nederlag för revolutionen.

Den tvära och i hög grad äventyrliga vändningen i Kommunistiska internationalens exekutivkommittés politik i mitten av 1927 kunde inte göra annat än skapa smärtsamma chockvågor i det kinesiska kommunistpartiet, vilket togs på sängen av det. Här går vi från den Kommunistiska internationalens exekutivkommittés politiska linje till Kominterns regim och ledningens organisatoriska metoder. Detta är vad Jiangsukommitténs resolution säger i denna sak:

Efter konferensen 7 augusti (1927) borde centralkommittén ha tagit på sig ansvaret för de putschistiska tendenserna, eftersom det ställde hårda krav på de lokala kommittéerna att den *nya politiska linjen* skulle genomföras; om någon inte höll med *den nya linjen* skulle han utan vidare ceremonier inte tillåtas förnya sitt medlemskap i partiet och även kamrater som genomfört denna operation uteslöts... Samtidigt gjorde den putschistiska (kuppstade) stämningen stora framsteg i partiet; om någon uttryckte tvivel rörande upprorspolitiken, så kallades han omedelbart för en opportunist och angreps skoningslöst. Denna omständighet skapade stora slitningar inom partiorganisationerna. (sid 6)

Allt detta åtföljdes av fromma akademiska varningar mot farorna för putschism ”i allmänhet”.

Taktiken med det plötsliga, hastigt påkomna väpnade upproret, krävde en snabb översyn och omgruppering av hela partiet. Centralkommittén tolererade enbart de som tyst accepterade partiets linje om väpnat uppror under en uppenbar nedgång för revolutionen. Det kan vara bra att publicera de instruktioner som utfärdades av den kommunistiska internationalens exekutivkommitté under denna period. De skulle kunna begränsas till endast en: en instruktion för att organisera nederlag. Jiangsukommittén säger att

centralkommittén fortsätter att inte ta notis av arbetarnas nederlag och nedstämdhet; den ser inte att denna situation är ett resultat av ledningens misstag. (sid 6)

Men detta är inte allt:

Centralkommittén anklagar någon eller andra [precis så! – L.T.] för det faktum att:

- a) lokalkommittéerna inte har kontrollerat omorganisationen tillräckligt väl;
- b) arbetar- och bondeelementen inte förs *fram i ledningen*;
- c) de lokala organisationerna inte har rensats från opportunistiska element, osv.

Allt detta sker snabbt, genom telegram: på något sätt måste oppositionen tystas. Men eftersom sakernas tillstånd är dåliga försäkrar centralkommittén att: ”massornas sinnelag vore helt annorlunda om signalen för revolt hade givits i åtminstone en provins. Visar inte detta sista tillkännagivande på en etthundra procentig putschism från centralkommittén själv?” (sid 6) frågar Jiangsukommittén med full rätt, samtidigt som de klokt nog förbigår med tystnad att centralkommittén endast utförde instruktionerna från Kommunistiska internationalens exekutivkommitté.

Under fem år leddes och utbildades partiet i en opportunistisk anda. För tillfället krävs av det att det måste vara ultraradikalt och ”att det omedelbar för fram” arbetarledare. Hur? ...

Väldigt enkelt: genom att fixa till någon procentandel av dem. Jiangsukommittén klagar:

1. Ingen hänsyn tas till det faktum att de som ska komplettera de ledande kadren bör befordras inom ramen för kampen. Medan centralkommittén inskränker sig till att formellt upprätta ett i förväg fixerat procenttal av arbetare och bönder inom de ledande organen för de olika organisationerna.
2. Trots de många misslyckandena undersöker de inte hur långt vårt parti redan har rekonstruerats utan säger helt enkelt formellt att det är nödvändigt att omorganisera.
3. Centralkommittén säger helt enkelt på ett diktatoriskt sätt att de lokala organisationerna inte för fram nya element, att de inte gör sig av med opportunisten, samtidigt som centralkommittén gör grundlösa angrepp mot militanta kadrer och ersätter dem med lättsinniga.
4. Utan att ta hänsyn till sin egen lednings misstag kräver icke desto mindre centralkommittén den hårdaste partidisciplin från gräsrotsmilitanterna.

Verkar det inte som om alla dessa paragrafer har kopierats från *Oppositionens plattform*? Nej de har kopierats från livet. Men eftersom även *Plattformen* kopierats från livet är det inte någon slump. Var finns då ”särdragen” i de kinesiska förhållandena? Byråkratismen jämnar ut alla särdrag. Politiken såväl som regimen beslutas av Kommunistiska internationalens exekutivkommitté, mer exakt av centralkommittén för Sovjetunionens kommunistiska parti. Det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté för båda vidare till de lägre organen. Så här fungerar det enligt Jiangsuresolutionen:

Följande deklARATION som gjorts av en kamrat i en distriktskommitté är väldigt karakteristisk: ”För tillfället är det väldigt svårt att arbeta; men centralkommittén visar att den har ett väldigt subjektivt sätt att betrakta problemet. Den slår ner med anklagelser och säger att provinskommittén inte är bra; den senare anklagar i sin tur gräsrotsorganisationerna och hävdar att distriktskommittén är dålig. Den senare börjar också anklaga och hävdar att det är kamraterna som arbetar på fältet som inte är bra. Och kamraterna förklarar att massorna inte är revolutionära.” (sid 8)

Där har ni en slående beskrivning. Bara det att det inte är något speciellt kinesiskt över den.

När resolutioner från Kommunistiska internationalens exekutivkommitté registrerar nya nederlag, så förklarar den å ena sidan att allt hade förutsagts och att det å andra sidan är ”verkställarna” som har orsakat nederlagen på grund av att de inte förstod den kurs som slagits fast åt dem ovanifrån. Det är fortfarande oförklarligt hur den klarsynta ledningen kunde förutse allt utom att verkställarna inte klarade av att genomföra instruktionerna. Det viktigaste för ledarskapet är inte att lägga fram en abstrakt linje, att skriva ett brev utan adress, utan att välja ut och utbilda verkställarna. Ledningens lämplighet prövas just under verkställandet. Ledarskapets tillförlitlighet och klarsynthet bekräftas endast när ord och handling harmoniserar. Men om ledningen ständigt, från ett stadium till ett annat, under loppet av många år, i efterhand vid varje sväng måste klaga på att den inte har blivit förstådd, att dess idéer har förvanskats, att verkställarna har förstört dess plan, då är det ett säkert tecken på att felet helt faller på ledningen. Denna ”självkritik” är än mer mördande genom det faktum att den är oavsiktlig och omedveten.

Enligt sjätte kongressen måste ledningen för oppositionen hållas ansvarig för varje grupp av avhoppare; men å andra sidan borde ledningen för den Kommunistiska internationalen på intet sätt behöva svara för centralkommittéerna för alla nationella partier i det mest avgörande historiska ögonblicken. Men en ledning som inte är ansvarig för något är en ansvarslös ledning. I detta hittar vi roten till allt ont.

När centralkommittén för det kinesiska kommunistpartiet skyddar sig själv från gräsrotternas kritik, så grundar den sig på Kommunistiska internationalens exekutivkommitté, dvs den drar ett kritstreck på golvet som inte går att passera. Jiangsukommittén passerar det inte heller. Men inom ramen för detta kritstreck så säger den några bittra sanningar till sin centralkommitté som automatiskt utsträcks till Kommunistiska internationalens exekutivkommitté. Vi måste åter citera exakt ur det anmärkningsvärda Jiangsu-dokumentet:

Centralkommittén säger att den tidigare ledningen hela tiden utövades i enlighet med Kommunistiska internationalens instruktioner. Som om all denna tvekan och alla fel endast berodde på gräsrotsmilitanterna. Om man använder ett sådant resonemang när man tittar på frågan så kommer centralkommittén själv varken att kunna reparera misstagen eller utbilda kamraterna för att studera denna erfarenhet. Den kommer inte att kunna stärka sina band till de lägre skikten i partiapparaten. Centralkommittén säger alltid att dess ledning hade rätt; den lägger all skuld på gräsrotskamraterna för alla misstag, betonar alltid speciellt partikommittéernas villrådighet på gräsrotsnivå.

Lite längre ner:

Om ledningen på ett lättsinnigt sätt endast angriper de lokala ledande kamraterna eller organen genom att påpeka deras fel, men utan att faktiskt analysera källan till dessa misstag, så skapar detta enbart friktion inom partiet; en sådan attityd är illojal [”oförsämd och illojal” – *L.T.*] och kan inte vara bra för revolutionen och partiet. Om ledningen självt skyler över sina fel och kastar skulden på andra så kommer ett sådant uppträdande att skada partiet eller revolutionen. (sid 10)

En enkel men klassisk karaktärisering av den byråkratiska centrismens arbete att fördärva och ödelägga medvetandet.

Jiangsu-resolutionen visar på ett mycket exemplariskt sätt hur och med hjälp av vilka metoder den kinesiska revolutionen leddes fram till flera nederlag och det kinesiska partiet till randen av katastrof. Ty de inbillade hundratusen medlemmarna som finns på papper i det kinesiska kommunistpartiet utgör bara ett simpelt självbedrägeri. De skulle då utgöra en sjättedel av det totala antalet medlemmar i de kommunistiska partierna i alla kapitalistiska länder. Det pris som den kinesiska kommunismen måste betala för ledningens brott är långt ifrån avgjort.

Ytterligare nedgång väntar. Det kommer att bli mycket svårt att gå framåt igen. Varje felaktigt steg kommer att kasta ner partiet i ett ännu djupare dike. Resolutionen från den sjätte kongressen dömer det kinesiska kommunistpartiet till fel och missgrepp. Med Kommunistiska internationalens nuvarande kurs, under dess nuvarande ledning, är seger omöjlig. Kursen måste ändras. Detta är vad Jiangsus provinskommittés resolution säger ytterligare en gång.

Översättning: *Per-Olov Eklund*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Kina](#)